1,000,000 тонна тайёр!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 21 сентябрь 1973 йил, жума ◆ № 223 (15.697). ◆ Баҳоси 2 тийин.

БУХОРО ОБЛАСТИ. Свердлов районидаги «Ўзбекистон» колхози механизаторлари машина теримини областда биринчилар қаторида бошладилар. Ялпи ҳосилнинг 60 проценти машиналарда териб олинади. Суратда: Мавсумда 200 тоннадан пахта теришга аҳд қилган «ХТ-1,2» терим машинасининг суворийлари (чапдан ўнгга): Ғолиб Жабборов, Ҳасан Шукуров, Тилак Ҳамдамов ўртоқлар пахтазорда.

Б. Ўминов фотоси, (ЎзТАГ).

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари

ЎРТОҚ Э. ХОНЕККЕРГА

Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгаши Раиси вазифасини ижро этувчи

ЎРТОҚ Ф. ЭБЕРТГА

Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси

ЎРТОҚ В. ШТОФГА

Азиз ўртоқлар!

Мамлакатингиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо этиб қабул қилинганлиги билан сизларни ва қардош Германия Демократик Республикасининг барча гражданларини самимий қутлаймиз .Бу ҳақиқатан ҳам тарихий воқеа — ГДР ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг собитқадамлик билан куч-ғайрат сарфлаганлиги натижасидир. Германия Демократик Республикасининг мустақил суверен социалистик давлат сифатидаги халқаро позициялари эътироф этилди ҳамда узил-кесил ва қатъий мустаҳкамланди.

Германия Демократик Республикасининг БМТ аъзолигига қабул қилинганлиги тинчликни, хавфсизликни сақлаш ва халқаро ҳамкорликни ривожлантириш соҳасида БМТ олдида турган олижаноб вазифаларни ҳал қилишда ГДРнинг бошқа социалистик мамлакатлар билан ва барча тинчликсевар давлатлар билан биргаликда самарали ва актив иштирок этиши учун янги имкониятлар очиб беради.

Тинчликсевар ташқи сиёсатни амалга ошириш соҳасида, социализм учун курашда дўстимиз ва иттифоқчимиз — Германия Демократик Республикасига чин кўнгилдан янги муваффақиятлар тилаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ
КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари

Н. ПОДГОРНИЙ
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

А. КОСИГИН
СССР Министрлар Советининг Раиси

Германия Федератив Республикасининг федерал президенти доктор

ГУСТАВ ХАЙНЕМАНГА

Германия Федератив Республикасининг федерал канцлери доктор

ВИЛЛИ БРАНДТГА

Муҳтарам федерал президент жанoблари,
муҳтарам федерал канцлер жаноблари,

ГФР Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилинганлиги муносабати билан сизларни ва сизлар орқали Федератив Республика барча гражданларини табриклашга ижозат этгайсиз. Халқаро вазиятда, ГФР билан Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан муносабатларда юз берган чуқур ижобий силжишлар натижасида мумкин бўлган шу шонли воқеа кескинликни янада юмшатиш ва ялпи тинчликни мустаҳкамлаш ишига шубҳасиз, хизмат қилади.

Германия Федератив Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси сифатида тинчликсевар давлатлар билан ҳамкорликда актуал халқаро проблемаларни ҳал этишга, ялпи тинчликни таъминлашга салмоқли ҳисса қўшади ҳамда Совет Иттифоқи билан Федератив Республика ўртасидаги муносабатлар янада ривож топади, деб умид билдиришни истардик.

Н. ПОДГОРНИЙ
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

А. КОСИГИН
СССР Министрлар Советининг Раиси

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ

Италия Компартияси Марказий Комитети аъзоси, ПИЗИ федерациясининг секретари Жузеппе де Феличе бошчилигида Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Италия Коммунистик партияси делегацияси Ўзбекистоннинг ҳаёти билан танишувни давом эттирмоқда.

20 сентябрда делегацияни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов қабул қилди. У дўстона суҳбат чоғида меҳмонларга республика партия ташкилотининг фаолияти тўғрисида, хўжалик ва маданий қурилишда Ўзбекистон меҳнаткашларининг эришган муваффақиятлари, КПСС XXIV съездининг тўққизинчи беш йилликда белгилаган Директивалари муваффақиятли бажарилаётганлиги ҳақида гапириб берди.

(ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ!

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигига қарашли корхоналарнинг коллективлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақага қўшилиб, реализация қилинадиган маҳсулот ҳажми бўйича тўққиз ойлик планни муддатидан илгари, 20 сентябрда бажардилар.

Андижон, Бухоро, Самарқанд, Тошкент, Фарғона область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети маҳаллий саноат бошқармалари план ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Сентябрь ойининг охиригача пландан ташқари беш ярим миллион сўмлик турли маҳсулот реализация қилинади. (ЎзТАГ).

АНДИЖОНЛИКЛАР ЖАСОРАТИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Областда терим суръати кун сайин ортиб бормоқда. Областда ҳар куни йиллик планнинг 3,5—4 проценти миқдорида ва ундан ҳам зиёд пахта тайёрланиб, республика областлари ўртасида юксак кўрсаткичга эришиляпти. 19 сентябрда қабул пунктларига йиллик планнинг 4,05 проценти миқдорида пахта топширилди. Шу куни областнинг пахтаси 200 минг тоннадан ошди. Пахтаобод, Избоскан районлари йиллик планнинг 5,20—5,50 проценти миқдорида, Қўрғонтепа, Жалақудуқ ва Бўз районлари 4 процентдан ошириб пахта топширяпти.

Область пахта далаларида 2787 та «зангори кема» ишламоқда. Машиналар билан 11600 тоннадан зиёд «оқ олтин» терилди. Пахтаобод, Избоскан районларида ҳар бир машинанинг иш унуми 6—7 тоннага тўғри келди. Машҳур механизатор Обиджон Акбаров 19 сентябрь куни ўз агрегати бункеридан 35 тоннадан ошириб пахта тўкди. Унинг бугунгача терган пахтаси 300 тоннадан ортди.

Обиджоннинг издоши, «СССР 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси Юсуфжон Нуритдинов неча бункердан 40 тоннага яқин пахта тўкди. У ҳозиргача 300 тонна пахта терди. Область пахтакорлари кунига 20—25 минг тоннадан ёки йиллик планнинг 4—5 проценти миқдорида пахта тайёрлашни ўз олдиларига асосий мақсад қилиб қўйдилар. Пахтазорда теримчилар сони 154 минг кишидан ошди. Андижонликлар республикада мусобақа байроғини баланд кўтариб, кун сайин область хирмонига барака киритмоқдалар.

БРИГАДА ПЛАННИ БАЖАРДИ

Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг Ҳамид Камолов бошлиқ бригада механизаторлари катта зафар қучдилар. Улар 342 тонна «оқ олтин» тайёрлаб, йиллик планни ошириб бажаришди. Топширилган ҳосилнинг ҳаммаси машинада терилди. Бригаданинг Абди Хўжаев, Умар Ражабов, Неъмат Азизов сингари механик-ҳайдовчилари совхоз хирмонига 100-150 тоннадан «оқ олтин» териб тўкишди. Ҳали далада ҳосил кўп. Шуни ҳисобга олиб, бригада коллективи гектаридан олинадиган ҳосилдорликни 45 центнерга етказишга қарор қилди.

4.750 МИНГ ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 20 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Қашқадарё	3,03	43,84	3,19	22,28
Андижон	4,05	36,83	5,09	22,15
Сурхондарё	2,72	29,90	2,90	19,52
Фарғона	2,30	24,37	1,62	6,37
Бухоро	1,85	23,34	2,07	11,17
Наманган	2,40	20,84	2,85	12,41
Хоразм	1,83	14,43	0,92	1,98
Сирдарё	2,49	12,75	3,15	12,94
ҚҚ АССР	1,58	11,72	0,63	1,46
Тошкент	1,99	8,80	1,82	4,85
Самарқанд	1,53	8,19	1,04	2,84
Республика бўйича:	2,35	22,66	2,37	10,58
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Қашқадарё	1,49	26,75		
Сурхондарё	1,94	26,44		
Бухоро	0,53	4,00		
Республика бўйича:	1,73	24,67		

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида дефолиациянинг бориши тўғрисида 1973 йил 20 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида), учинчи стун — бажарилиш проценти.

Сирдарё	388823	201,5
Тошкент	213822	164,5
Андижон	161560	140,5
Қашқадарё	87323	124,8
Наманган	123738	117,9
Бухоро	112413	108,1
Хоразм	73679	105,3
Фарғона	112032	96,6
Сурхондарё	95373	95,4
Самарқанд	111492	93,7
ҚҚ АССР	88795	80,7
Республика бўйича:	1569050	127,4

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

СОФИЯ, 19 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун Георгий Димитров мавзолейига гулчамбар қўйди. Гулчамбар лентасига олтин ҳарфлар билан қуйидаги сўзлар ёзилган: «Болгар халқининг буюк фарзанди, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, Совет Иттифоқининг содиқ дўсти Георгий Димитровга».

Шундан кейин КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев В. И. Ленин ёдгорлигига, халоскор Совет Армияси шарафига қўйилган монументга ва фашизмга қарши курашда ҳалок бўлган қаҳрамонлар ёдгорлигига гулчамбарлар қўйди.

Гулчамбарлар қўйиш маросимида БКП Марказий Комитетининг биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, БКП Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси С. Тодоров, БКП Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзолари ва сиёсий бюро аъзолигига кандидатлар, БКП Марказий Комитетининг секретарлари ва секретариат аъзолари, Болгария деҳқончилик халқ кенгаши доимий комитетининг аъзолари, Болгария сиёсий ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари билан бирга Совет Иттифоқидан келган ўртоқлар, шунингдек, СССРнинг БХРдаги элчиси В. Н. Базовский ҳамда БХРнинг СССРдаги элчиси Д. Жулев ҳозир бўлдилар.

София меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев ўтган бутун йўл давомида олий совет меҳмонини гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ХАЛҚ АРТИСТИ Ҳ. НОСИРОВАНИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет музика санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун ҳамда туғилганига олтмиш йил тўлганлиги муносабати билан А. Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат Катта Академик театрининг солисти, СССР халқ артисти Ҳалима **Носирова Октябрь Революцияси** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль.
1973 йил 20 сентябрь.

ВАТАН ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

БУТУНИТТИФОҚ ТЕЛЕВИЗИОН ФИЛЬМЛАР ФЕСТИВАЛИ ТАНТАНАЛИ СУРАТДА ЁПИЛДИ

Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивали Ўзбекистон пойтахтида ўн кун давом этди. Серқуёш, меҳмондўст Ўзбекистон диёрининг миллион-миллион томошабин меҳнаткашлари телефильмлар улкан байрамининг шоҳиди бўлдилар.

Ана шу байрамнинг ўн куни мобайнида телеэкранда 109 учрашув бўлиб ўтди. Бу учрашувларда Коммунистик партия ва совет халқининг бутун дунёда тинчлик учун олиб бораётган кураши тўғрисида, Ватанимиз халқларининг қардошларча буюк дўстлиги ҳақида ҳикоя қилинди.

Мана, фестиваль ҳам тугади. Якунлар чиқарилди, ғолиблар аниқланди. 20 сентябрда Алишер Навоий номли опера ва балет театрида фестивални тантанали суратда ёпиш маросими бўлиб ўтди.

Бутуниттифоқ телевизион фильмлар бешинчи фестивали ташкилот комитети раисининг ўринбосари — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси У. Ё. Иброҳимов кечани очди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига ва Германия Федератив Республикасига қилган визитларига бағишланган «Тинчлик программаси амалда» ва «Рейндаги учрашувлар» деб аталган публицистик ленталарнинг ижодкорларига, шунингдек СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган «Бузилмас иттифоқ» кўп серияли фильмнинг муаллифларига мажлис аҳлининг қарсаклари остида Тошкент фестивалининг фахрий дипломлари топширилди.

«Мосфильм» студияси яратган «Соялар чошгоҳда йўқолади» рангли бадиий фильмига асосий мукофот — фестивалнинг катта мукофоти берилди. «Экран» ижодий бирлашмасининг маҳсули бўлган «Шахтерлар» фильми ҳужжатли ленталар орасида катта мукофотга сазовор бўлди. Жюри ўзбек кинематографчиларининг асари бўлмиш «Шашмақом»ни концерт-фильмлар орасида энг яхши деб ҳисоблади. Бу асарга ҳам катта мукофот берилди.

Ўзбек кинематографчиларининг яна бир асари — «Мовий осмон остида» бадиий фильмни ҳам жюри юксак мукофот билан тақдирлади. А. Довженко номли киностудия маҳсулоти бўлган «Бумбараш» бадиий ленталари ва Грузия телевидениесининг «Лазаренинг саргузаштлари» фильми жюри мукофотларига сазовор бўлди.

«Курилов иони» ва «Ғаллазор хроникаси» ҳужжатли телефильмларида қишлоқ мавзуси муваффақиятли давом эттирилганлиги ва дала меҳнатчиларининг образлари яратилганлиги учун ана шу ленталарнинг муаллифи ва режиссёри Д. Луньков жюри мукофотига сазовор бўлди. Туркман ҳужжатли лентаси — «Амур Қорақумда» фильмига ва қозоқ усталарининг «Мен пўлат эритаман» асарига ҳам жюри мукофотлари берилди.

Фестиваль қатнашчилари — кўпгина фильм яратувчилар ва ленталар жюрининг махсус мукофоти ва дипломларига, СССР ва Ўзбекистон жамоат ташкилотлари, газета редакцияларининг мукофотларига сазовор бўлишди. СССР кинематографчилари союзининг мукофоти «Оқ дача» ҳужжатли телефильми учун режиссер Э. Дмитриевга, «Хилма-хил қиёфалар» рангли бадиий фильмида артистликни гавдалантириш маҳорати учун СССР халқ артисти Игорь Ильинскийга жюри мукофоти, Латвиянинг «Беш мушук» деб аталган мультипликацион фильмига ва Қирғизистоннинг «Кўз ойнакли киши» лентасига жюри дипломлари берилди.

Мажлис аҳли телевизион кино ёш санъати улкан байрамининг ғолибларини ва барча қатнашчиларини самимий табриклади.

Тантанали кечада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов иштирок этди.

Фестиваль ёпилди. Лекин унинг миллион-миллион иштирокчилари фильмларнинг ижодкорларига янги ижодий муваффақиятлар, совет халқларининг ленинча дўстлиги тўғрисида, ажойиб диёримиз ҳақида, ажойиб замондошларимиз тўғрисида ҳикоя қилувчи, улуғ Ватанимизни мадҳ этувчи янги асарлар яратиш истагини билдирдилар. (ЎзТАГ).

Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги

ОЗУҚА МЎЛ ВА СИФАТЛИ БЎЛСИН

Бу йил республикада ўтган йилгига нисбатан беда, сенаж, силос, витаминли талқон ва бошқа озуқа турларини кўп ва сифатли жамғариш учун қулай имкониятлар туғилди. Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг маълумотларига кўра республикамиз хўжаликлари сенаж билан қўшиб ҳисоблаганда дағал-хашак жамғариш планини 112,6 процент бажарганлар. Чорва озуқасининг асосий турларини жамғариш бўйича ўтган йилдагига нисбатан анча юқори кўрсаткичга эришдилар. Беда, хашак, сенаж, силос ва витаминли талқон жамғариш давом этмоқда.

Сурхондарё ва Самарқанд областларининг хўжаликлари сенаж бостириш бўйича социалистик мажбуриятни ҳам ошириб бажардилар. Қашқадарё ва Сурхондарё областларида ҳар бир бош сигир учун 4,5-5,2 тоннадан сенаж тайёрланди.

Китоб, Шаҳрисабз, Ромитан, Тошлоқ ва бошқа бир қатор районларнинг чорвадорлари қишловга пухта ҳозирланиб, озуқа базасини ўз пайтида мустаҳкамлаш тадбирларини кўрдилар.

Бироқ, кўпгина хўжаликларда ёз ва кузнинг ғанимат фурсатлари ўтиб бормоқда. Жумладан, Қорақалпоғистон АССРда озуқа тайёрлаш бўйича олинган мажбурият 96 процент, сенаж бостириш — 48 процент, силос бостириш — 39 процент, витаминли талқон тайёрлаш — 9 процент бажарилган, холос.

Фарғона ва Хоразм областларининг хўжаликлари ўтган йилгига нисбатан анча кам озуқа жамғардилар. Бу областларнинг хўжаликларида сенаж бостириш, витаминли талқон тайёрлаш, маккажўхорини ўриш ва силос бостириш ишлари кечиктирилмоқда. Бухоро, Самарқанд, Сурхондарё областларида айниқса маккажўхоридан силос бостириш топшириғи суст бажарилмоқда. Когон ва Қоракўл районларида силос бостириш планлари 22-34 процент бажарилган, холос.

Кўпгина хўжаликларда витаминли талқон тайёрлайдиган ва озуқани донадор қилувчи агрегатлар бекор турибди. Тошкент, Сирдарё ва Хоразм областларида чорва озуқасининг бу қимматбаҳо турлари бўйича белгиланган планларининг 20-25 процент бажарилганлиги тасодифий эмас. Қашқадарё, Бухоро, Наманган областлари ва Қорақалпоғистон АССРда бундай агрегатлар бултургидан кўп бўлишига қарамай, 1972 йилдагига нисбатан анча кам витаминли талқон тайёрланди. Фарғона, Бекобод, Оҳангарон, Пискент Оқдарё, Қўшкўпир, Хева каби районларда эса витаминли талқон тайёрлаш планлари 5-10 процент бажарилди. Бундай сансалорлик ва хотиржамлик фактлари билан мутлақо келишиб бўлмайди.

Фарғона, Хоразм, Бухоро областларида маккажўхорининг эндигина салкам 60 проценти ўриб олинди, холос. Самарқанд областида эса дон учун экилган маккажўхорининг 50 процентдан кўпроғи ўриб олинмай турибди.

Чорва учун мўл-кўл озуқа жамғаришнинг ҳал қилувчи кунлари келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV Пленумида белгиланган жанговар вазифага мувофиқ ҳар бир хўжалик учун имкон борича кўпроқ силос, сенаж, витаминли талқон ва бошқа қимматбаҳо озуқа жамғаришга эришайлик! Партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари ва хўжалик раҳбарлари ҳар бир хўжаликнинг, ҳар бир чорва фермасининг 1,5-2 йилга етгулик озуқа базаси билан таъминлаш чораларини кўрмоқлари лозим. Чорваси тўқнинг — қайғуси йўқ бўлади. Асл чорвадорлар шунга амал қилишлари керак.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОММУНИСТ ҲИСОБОТИ

Шаҳримиз коммунистлари беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани тобора кучайтираётирлар. Саноатчиларимиз йилнинг ўтган саккиз ойи топшириғини барвақт бажариб, plandан ташқари бир неча миллион сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Шаҳардаги ишлаб чиқариш корхоналарида 9 мингдан зиёд ишчи беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ҳаракатига қўшилган. Шулардан 1400 дан кўпроғи коммунистлардир.

Йигирув-тўқув фабрикасининг тўқувчиси Николай Сверчков, шаҳар маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг ходимлари Яков Абаев, Амо Саакян ўртоқлар беш йиллик топшириғини уддалаб, навбатдаги беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Локомотив депосининг машинисти, КПСС XXIV съездининг делегати Валерий Чиков шу кунгача 2070 тоннадан зиёд ёнилғини тежаб қолди. Ҳозир депонинг 158 машинисти ана шу ташаббус асосида ишлаётир. Меҳнатда ва жамоат ишларида ибрат бўлаётган бундай коммунистлар шаҳримизда кўплаб топилади.

Коммунистларнинг активлиги ва авангардлигини таъминлашда улар билан олиб борилаётган ташкилий ва тарбиявий ишларнинг роли катта. Коммунистлар билан якка тартибда ишлашнинг муҳим формаларидан бири партия йиғилишлари, бюро ва партком мажлисларида уларнинг ахборотларини ва ҳисоботларини эшитиб, муҳокама қилиб боришдир. Кейинги пайтларда коммунистлар билан ишлашнинг бу формаси кенг ёйилмоқда. Партия ҳужжатлари алмаштирилаётган ҳозирги пайтда коммунистларнинг ҳисоботини эшитиш уларнинг иш фаолиятини янада яхшилашга ёрдам бераётир.

КПСС XXIV съездидан буён ўтган давр мобайнида коммунистларнинг активлиги ва масъулиятини оширишнинг ҳар хил формаларидан кенг фойдаланмоқдамиз. Улар билан якка тартибда суҳбатлар ўтказиляпти. Партия йиғилишларида муҳокама қилинадиган масалаларни тайёрлашда коммунистларнинг актив иштирокини таъминлаш, уларнинг коллектив ўртасида лекция ва суҳбатлар билан чиқиб туриши каби вазифаларга эътибор кучайтирилаётир.

Бошланғич партия ташкилотларида коммунистларнинг ҳисоботлари муҳокама қилинаётган пайтда, уларнинг тўққизинчи беш йиллик, ҳамда беш йилликнинг зарбдор учинчи йили план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақасига актив иштироки, илғор тажрибаларни ўрганиб оммалаштириш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатларида қай даражада қатнашаётгани, янги техникани жорий этиш ва ўрнатишга қўшаётган ҳиссаси каби қатор масалалар қамраб олинади. Бундай йиғилишлар қизиқарли ва ғоят талабчанлик руҳида ўтказилмоқда. Коммунистнинг ўзига топширилган вазифани вақтида ва тўла бажариши билан бирга, унинг коллектив ва давлат манфаатлари юзасидан қилаётган ишларига ҳам алоҳида эътибор берилади.

Бу ўринда Охунбобоев номли тикувчилик фабрикаси партия ташкилоти фаолияти айниқса ибратли бўляпти. Бу ерда партия йиғилишларида коммунистлар ҳисоботи қатъий план асосида тинглаб борилмоқда. Ҳисоботи муҳокама қилинадиган коммунистга шу тўғрида аввалдан маълум қилиб қўйилади. Яқинда иккинчи цех мастери Тамара Мартиненко Устав талабларини қандай бажараётгани тўғрисида ҳисоб берди. У партия йиғилишига узоқ ва пухта тайёргарлик кўрган ҳолда келди. Йиғилиш ниҳоятда қизиқарли ва жонли ўтди. Коммунистлар сўзга чиқиб, Т. Мартиненконинг ишлаб чиқаришни ташкил этиш, ўзи раҳбарлик қилаётган бригадада аҳиллик ва иноқликка эришгани, цех партия ташкилотининг секретари сифатида жамоат ташкилотларига кўрсатаётган актив ёрдами тўғрисида анчагина илиқ гаплар айтишди.

Фабрика партия ташкилотида ўтган бир ярим йил ичида 20 дан ортиқ инженер-техник ва раҳбар ходимлар ҳамда оддий ишчи коммунистларнинг ҳисоботлари ва ахборотлари тингланди. Коммунистларга нисбатан талабчанлик кучайтирилгани яхши самаралар бермоқда. Корхона коллективи айни пайтда олти маҳсулотини «давлат сифат белгиси» билан чиқараётир.

Шаҳардаги 15-қурилиш трестининг 705-УНР бошқармасида икки-уч йил аввал қурилиш-монтаж ишлари планлари мунтазам бажарилмай келарди. Шаҳар партия комитети бюроси бошқарма партия ташкилоти ҳисоботини эшитиб, мавжуд камчиликларни рўй-рост очиб ташлади. Қабул қилинган қарорда коммунистларни топширилган ишга юксак масъулият ҳис этиш руҳида тарбиялаш соҳасида етарли иш қилинмаётгани, илғор тажрибаларни ўрганиш ва пропаганда қилиш яхши ташкил этилмагани алоҳида таъкидлаб кўрсатилди. Бошқарма коммунистлари бюро қароридан тегишли хулоса чиқариб олдилар. Партия ташкилоти кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш ишига алоҳида эътибор билан қарамоқда. Энг муҳими — коммунистларда масъулият ҳиссини тарбиялашга диққат-эътибор кучайтирилди. Синалган усул — коммунистларнинг Устав талабларига қандай риоя қилаётгани тўғрисидаги ҳисоботларини эшитишдан кенг фойдаланилаётир.

Шундай йиғилишлардан бирида моҳир қурувчи коммунист И. Ткаченконинг ҳисоботи тингланди. Коммунистлар ўз ҳамкасбларининг яхши ташкилотчи, тажрибали қурувчи эканлигини таъкидлаш билан бирга ўз касби сирларини ёшларга бажонидил ўргатаётгани, ишда, жамоатчилик ўртасида ва оиласида ўзини коммунистга хос намунали тутаётгани тўғрисида мароқланиб гапириб бердилар. Партия йиғилишига Ткаченко каби коммунистларнинг иш тажрибасини оммалаштириш тўғрисида таклиф киритилди. Бу таклиф йиғилиш қарорида акс этди.

Ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати партия комитети мажлисларида ўтган бир ярим йил мобайнида корхона раҳбарлари, инженер-техник ходимлар ва оддий ишчилардан 32 коммунистнинг ҳисоботи тингланди. Чунончи, меҳнат интизомини яхшилаш ва кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш соҳасида партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида коммунист С. Алиевнинг, пайпоқ фабрикаси партия ташкилоти бюросининг партия группаларига раҳбарлик борасидаги иш тажрибалари тўғрисида партия ташкилоти секретари П. Ванюкованинг, бош механика ва қурилиш бўлимлари цех партия ташкилотларида партия йиғилишларини ўтказиш тажрибалари тўғрисида цех партия ташкилотлари секретарлари В. Малютин ва Р. Скотникова ўртоқларнинг ҳисобот докладлари тингланди ҳамда тегишли тадбирлар белгиланди.

Комбинатнинг цех партия ташкилотларида ҳам коммунистларнинг КПСС Устави талабларини ва партия топшириқларини бажариш ҳақидаги ҳисоботлари мунтазам тинглаб борилмоқда. Масалан, яқинда коммунист А. Умаров, З. Оксенгендлер, Ҳ. Аҳмедовалар ва бошқаларнинг ҳисоботлари эшитилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Коммунист — партиянинг сиёсий жангчиси, жамиятимизнинг етакчи кучидир. Ленин партиясининг аъзоси деган юксак ном КПССнинг ҳар бир аъзосидан шу номга яраша муносиб ишлашни, меҳнатда ҳам, жамоатчилик ўртасида ҳам, турмушда ҳам бошқаларга намуна бўлишни талаб этади. Кўқон шаҳридаги корхона, ташкилот ва муассасаларда фидокорона меҳнат қилаётган олти мингдан кўпроқ коммунистни ўз сафига бирлаштирган 205 та бошланғич партия ташкилоти КПСС XXIV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошира бориб, ҳар бир партия аъзосининг авангард ва ташаббускор бўлишини таъминлаш учун катта ташкилотчилик ишларини олиб бормоқдалар.

Шаҳар партия ташкилоти бундан кейин ҳам бошланғич ташкилотлар жанговарлигини янада оширишга қаратилган тадбирларни изчиллик билан амалга ошираверади, ташкилий-партиявий ишнинг турли форма ва методларидан кенг ва ижодий фойдаланишга эътиборни янада кучайтиради.

А. КОМИЛОВ,
Қўқон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари.

ФИДОКОРОНА МЕҲНАТГА—ЮКСАК МУКОФОТ

СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги билан озиқ-овқат саноати ишчилари касаба союзининг Марказий Комитети 1972—73 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтирганликлари учун Оҳангарон районидаги 1-«Оҳангарон» совхози билан Хўжаобод районидаги Киров номли боғдорчилик ва узумчилик совхозини Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиблари деб ҳисоблаб, Қизил байроқлар билан мукофотладилар.

Булунғур районидаги «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги», Фарғона районидаги У. Юсупов номли, Китоб районидаги «Китоб» боғдорчилик ва узумчилик совхозлари Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги билан озиқ-овқат саноати ишчилари касаба союзи республика комитетининг Қизил байроқларига сазовор бўлдилар. Совхозлар министрлигининг бир қанча сут-товар, паррандачилик ва чўчқачилик фермалари Иттифоқ ва республика Озиқ-овқат саноати министрликлари, озиқ-овқат саноати ишчилари касаба союзи Марказий Комитети ҳамда республика комитетининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

(ЎзТАГ).

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

НАМАНГАН, (**«Совет Ўзбекистони» мухбири**). Бу ерда область идеология ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда область партия комитетининг секретари Т. Рўзибоев партия ташкилотларининг пахта йиғим-терими мавсумида меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш соҳасидаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Сўзга чиққан нотиқлар пахтакорлар орасида оммавий-сиёсий иш олиб бориш, уларга маданий хизмат кўрсатишни ташкил этиш ва қишлоқ меҳнаткашларининг мусобақасини газета саҳифаларида кенг ёритиб бориш юзасидан ўзаро тажриба алмашдилар.

О. ЖУМАНАЗАРОВ.

БЕРУНИЙГА БАҒИШЛАБ

САМАРҚАНД, 19 сентябрь. (ЎзТАГ). Абу Райҳон Беруний туғилган кунининг 1000 йиллигига бағишланиб, А. Навоий номидаги Самарқанд давлат университетининг катта залида шаҳар илмий-назарий конференцияси ўтказилди. Университет ректори профессор А. Саидхўжаев Ўрта Осиёнинг буюк олими ҳаёти ва фаолияти тўғрисида доклад қилди. Бу буюк олимнинг фанга қўшган ҳиссаси конференцияда тавсифлаб берилди, унинг ижодий меросини ўрганиш тўғрисида гапирилди.

Суратда: Самарқанд Регистони.
Е. Юдицкий фотоси.

ҲАМЗА МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР

ТИРИЛГАН РЕГИСТОН

Самарқанд Регистонидан бир парча кошинни олиб чертиб кўринг-а, чинни пиёладек жаранглайди, агар уни қулоғингизга тутиб, хаёл жиловини қўйиб юборсангиз, сизга ўтмишдан кўп ажойиб ҳикоялар, ривоятлар, афсоналар сўзлаб бериши мумкин. Кошин, бу —жўнгина пардоз материали эмас, бу—санъат, санъат бўлганда ҳам сиру-асрорга, жумбоқларга тўла санъат, унда неча-неча авлод усталарининг, меъморларининг кўп асрлик тажрибаси жамул-жам бўлган. Унда ложувард осмоннинг тиниқлиги бор, унда меъмор маҳоратининг, кошинпаз меҳнатининг чигалликлари, муаммолари яширинган. Кошин-меъморчилигимиз тимсоли, қадим усталар санъатининг кўрки, обидаларимизнинг зийнати, ҳусни, Бухоро, Самарқанд дейилганида зиёратчи хаёлига дафъатан келадиган мўъжиза шу!

Самарқанд асори-атиқаларининг ўзи бир мўъжиза эмасми?! Адил миноралар, кўркам пештоқлар, нилий гумбазлар: минг хил ранг, минг хил шакл, минг хил нақш—камалакдек товланиб, киши ақлшуурини шоширади, ларзага солади.

Регистон майдонидаги мадрасалар, миноралар, айвонлар, пештоқлар. Уларнинг ҳар бири тўғрисида қиссалар ёзса арзийди, уларнинг ҳар бири меъморчилик бобидаги бир достон. Ҳозир ана шу тик миноралар, кўм-кўк гумбазлар, жилвакор пештоқларга қараб, уларни тиклаган, таъмир этган усталарни ёдга олгинг келади.

Неча-неча асрлар мобайнида қаровсиз қолган, оёқ ости бўлган Самарқанд обидалари Инқилоб арафасида ер юзидан беному-нишон йўқолиб кетиш ҳолига етган эди. Регистондаги кўпгина гумбазлар қулаб кетган, миноралар қийшайиб қолган, кошинлар тушиб кетган, деворлар нураб, увадаси чиққан, Улуғбек мадрасасидаги буюк мунажжимнинг нигоҳи тушган пештоқдаги юлдузлар, ажойиб гирихлар ҳам тупроққа қоришган эди Регистондан путур кетган, файз кетган эди. Халқ истеъдодининг учқуни бўлган ана шу обидаларни эски замон супуриб ташлашдан ҳам тоймас эди.

Халқнинг қон-қонига, жон-жонига сингиб кетган архитектура ансамблларига ҳам янги замон нафаси теккач, уларга жон кирди. Регистон ҳам аста-секин ўзининг зарбоф тўнини кия бошлади. Майдонга олим ва инженер, авлодларнинг минг йиллик тажрибасини миясига қуйган, қўли ишга югурик усталар кириб келишди. Реставрация ишлари аста-секин мустаҳкам илмий негизга қўйила бошлади. Регистон ҳозир биз кўриб турган ҳусни-латофатга эришгунча мутахассислар, халқ меъморлари не-не меҳнатлар қилишмади, не-не муаммоларни ҳал этишмади, не-не жумбоқларни ечишмади, дейсиз.

Йигирманчи йилларнинг бошида усталарнинг бобокалони Абдуқодир муҳандис Регистонда хумдон қуриб, кошин сирларини очишга уринганин... рус инженери Михаил Фёдорович Мауэрнинг Улуғбек мадрасаси минораси қаддини ростлаш учун сарфлаган куч-ғайрати, қадимий меъморчилигимизнинг жонкуяри ва реставраторларидан бири бўлган Б. Н. Засипкиннинг бу қутлуғ ишга мутахассисларни жалб этиш йўлида сарфлаган куч-ғайрати, усталарнинг бошини қовуштиргани уста Усмон Умаров йигирманчи йилларнинг охири ва ўттизинчи йилларнинг бошида дастлабки кошинларни пиширганида таъмирчилар юзида, кўзида балқиган шодлик... Буларнинг ҳаммаси ўтмиш маданий меъросимизни кўз қорачиғидек асраб- авайлаш бобидаги ишларимизнинг ёрқин саҳифаларидир.

Регистон деганимизда, даставвал хаёлимизга Улуғбек мадрасаси келади. Мадрасанинг дарсхонасига кирсангиз, гумбазлардан гувуллаб ўтмиш садолари эшитилаётганга ўхшайди. Балки бу мадрасанинг биринчи мударриси бўлган Шамсуддин Муҳаммад Ҳавофийнинг коинот сирлари ҳақидаги биринчи маърузасининг акс-садосидир. Эҳтимол, Мирзо Улуғбек худди шу ерда ўтириб мударриснинг гапларини эшитгандир. Унинг устози Қозизода Румий мадраса талабалари билан худди шу ерда мулоқотда бўлгандир. Улуғбек мадрасаси авлодларга илм-фан маскани бўлгани учун ҳам қадрлидир. Шу боисдан ҳам меъморлар мадрасани алоҳида меҳр, қунт ва маҳорат билан таъмир этдилар. Гарчи таъмирчи усталардан бири, биз қадимий кошинпазлар, гилкорлар, наққошларнинг патагига ҳам арзимаймиз, деган бўлса ҳам, бу камоли камтарлик ва кўҳна меъморлар истеъдоди олдида шогирдлик таъзими бажо этилишининг бир формаси деб қараш лозим бўлади.

Регистондаги ёдгорликлар Инқилобгача тиззасигача ерга кўмилиб қолиб, қадди букилган эди. Мана энди кўкрагини кериб турибди. Наботий ва ҳандасий нақшлар офтоб нурида жилваланиб зиёратчиларнинг кўзини қамаштиради. Бутун майдон, жами обидалар ун чиқазмасдан куйлаётганга ўхшайди.

Бугун Улуғбек мадрасасининг пештоқидаги нақшларга, осмонга қадалгандек тик минораларнинг нақшларига қараб завқланар эканмиз, кўнглимиз шавққа тўлиб кетар экан, биз устазодалардан Анвар Қулиев номини эҳтиром билан тилга олишимиз керак. У шогирдлари ва ҳамкасблари билан ана шу кошин безакларини ўрнига қўйди. Кошин сирларини очишда ҳам Қулиевнинг хизматлари бор. Илгари кошин хомашёсини тайёрлашда металл тегирмон ишлатилар эди. Шу боисдан ҳам темир кукуни кошин таркибига кириб қолар экан. Буни билиб олган усталар қўл тегирмонини ишлатишди. Энди хомашёни майдалаш учун гранит қўлланилгани учун ҳалигидай ишкаллик чиқмади.

Анвар Қулиев билан ёнма-ён қўлни-қўлга бериб, бир-бирига устоз, бир-бирига шогирд бўлиб истеъдодли уста Абдуғаффор Ҳаққулов ҳам ишламоқда. Шердор мадрасаси равоғи ичидаги «хатти сулс» билан ёзилган безаклар, Улуғбек мадрасаси ҳовлисидаги пештоқлар, Тиллакори пештоқининг безаги Ҳаққулов ижодининг намуналаридир. Ана шу икки уста Регистон майдонидаги Улуғбек, Тиллакори ва Шердор мадрасаларининг безакларини тикладилар деб дадил айта оламиз. Улуғбек мадрасаси безагининг ярми, Тиллакори мадрасаси безагининг 90—95 проценти ана шу усталар ва уларнинг ҳамкасблари, шогирдлари қўлида жило топган.

Республикамиздаги меъморлик обидалари ва хусусан, Регистон майдонининг ансамблларини ўрганиш, уларни таъмир этиш лойиҳасини тузиш ва реставрация қилишга Тошкент политехника мактабининг таълимини олган, биринчи архитектор-қалдирғоч мутахассисларимиздан муҳтарам Обид ака Зайнуддиновнинг меҳнатлари кўп сингган. Обид Зайнуддинов ва Константин Крюков таъмирчилик ишларини ташкил этишга бош-қош бўлишди. Илмий реставрация принципларини ишлаб чиқишда фаол иштирок этишди.

Биз меъморчилик обидаларини тиклашда мукаммал таъмирчилик мактаби таркиб топгани билан фахрлансак арзийди. Бу ана шу ишларга меъросимизни обдон пухта биладиган, илм билан қадимий усталарнинг тажрибасини омилкорлик билан пайванд қила олган Тошкент политехника мактабининг тарбиясини кўриб вояга етган кишилар раҳбарлик қилаётгани самарасидир. Кўп йиллар мобайнида ана шу юмушларга — ёдгорликларни асраш бош бошқармасига раҳбар бўлиб турган санъатшунослик кандидати Пўлат Зоҳидов бош-қош бўлди. Реставрация ишларига бош қўшган мутахассислар — олимлар, инженерлар, усталар ишни пухта илмий заминга қўйдилар.

Регистон майдонидаги обидаларни реставрация этиш ниҳоясига етгани ва бу ишга катта меҳнати сингган олимлар, мутахассислар ва усталарнинг Ҳамза мукофоти лауреатлигига номзод этиб кўрсатилиши қувончлидир.

Абдуллажон АБДУҚОДИРОВ.

СЕЛЕКЦИОНЕРЛАР АНЖУМАНИ

17 сентябрда Тошкентда ғўзанинг вилтга чидамлилиги масаласи юзасидан очилган республика анжумани мамлакат илмий жамоатчилигининг диққат-эътиборини ўзига жалб этмоқда. СССР Фанлар академияси ҳузуридаги ғўза вилтига қарши кураш бўйича проблема кенгаши, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институти ҳамда Н. И. Вавилов номли генетиклар ва селекциячилар Бутуниттифоқ жамиятининг Ўзбекистон бўлими томонидан чақирилган бу анжуманда Ўзбекистон олимлари билан биргаликда Москвадан, Ленинград, Душанба, Ашхободдан ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидан келган меҳмонлар ҳам иштирок этмоқдалар.

Анжуманни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиқов очди.

Биринчи ялпи мажлисда Д. В. Тер-Ованесяннинг (В. Л. Комаров номли ботаника институти, Ленинград) «Ғўзанинг вилтга чидамлилиги генетикаси ва селекцияси юзасидан илмий тадқиқотларнинг ҳозирги аҳволи», М. В. Ломоносов номли Москва давлат университети бир гуруҳ олимларининг «Ғўза патогенези ва иммунитети биохимияси проблемалари», Г. Я. Губановнинг (Г. С. Зайцев номли Ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий тадқиқот институти, Тошкент) «Ғўза вилти физиологиясининг тадқиқотлари якунлари» мавзуидаги докладлари ўқилди.

Ялпи ва секция мажлисларида вилтга қарши курашда иштирок этаётган мамлакат илмий муассасалари, тажриба станциялари, илғор хўжаликларнинг фаолиятини ёритиб берадиган ўнлаб докладлар ва ахборотлар тингланади.

Анжуманнинг якунловчи куни — 20 сентябрда унинг иштирокчилари Ўзбекистон пойтахтидаги бир қанча илмий муассасаларнинг ишлари билан танишдилар, тажриба далаларини бориб кўрдилар. (ЎзТАГ).

ЯГОНА ХЎЖАЛИК ОРГАНИЗМИ

Ўзбекистон экономикасининг СССР ягона халқ хўжалиги комплексида ривожланиши

Марксизм-ленинизм классикларининг миллий масала бўйича таълимотида иқтисодий масалалар муҳим ўрин тутади. Зотан, кўпмиллатли давлатнинг кучи ва ҳаётийлиги аввало мустаҳкам иқтисодий потенциал билан белгиланади. Шуни айтиш керакки, В. И. Лениннинг социалистик миллатларнинг амалий тенглигини таъминлаш, аввало йирик саноатни барпо этиш йўли билан илгари қолоқ бўлган халқлар экономикасини юксалтириш, қолоқ халқларга беғараз ва амалий ёрдам кўрсатиш, миллий манфаатлар ва хусусиятларни пухта эътиборга олиш, капитализмни четлаб социализмга ўтиш имкониятлари, хўжаликни территориал ташкил этиш ва бошқаришнинг демократик централизм принциплари тўғрисидаги таълимоти КПСС миллий сиёсатининг назарий асоси бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

Партия программасида, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларида социалистик миллатлар ва элатларни янада яқинлаштириш истиқболлари белгилаб берилган. Бу эса миллатлар ва элатлар ўртасидаги интернационал дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдан, Совет республикаларини СССР халқ хўжалигининг ягона комплексида ҳар томонлама ривожлантиришни таъминлашдан иборат.

Мамлакатимизда коммунизм қурилиши тажрибаси барча иттифоқчи республикаларнинг кучлари ва ресурсларини бирлаштириш, уларнинг иқтисодий тараққиёти даражасини тенглаштириш ва юксалтириш сиёсатини амалга ошириш туфайли мамлакатимиз тарихан қисқа муддат ичида юксак даражада тараққий этган давлатга айланганлигини тўла-тўкис тасдиқлади. Бу ҳол СССР ташкил этилганидан кейин айниқса ёрқин намоён бўлди. Чунки иттифоқчи республикалар ўз ресурсларини биргаликда, умумий план асосида ишга солдилар, ишлаб чиқаришни рационал жойлаштирдилар, табиий бойликларни план асосида ўзлаштирдилар, республикалараро меҳнат тақсимотини ривожлантирдилар ва ўзаро иқтисодий алоқаларни кенг йўлга қўйдилар. Шу туфайли мамлакат экономикаси юксак суръатлар билан ривожланди. СССРда сўнгги 20 йил ичида саноат маҳсулотининг ўсиш суръати 7,5 баравар кўпайган бўлса, АҚШда — атиги 2,4 баравар, Англияда — 1,8 баравар, Францияда — 3,4 баравар; ГФРда — 4,3 баравар ўсди. Саноат ишлаб чиқариши соҳасида бундай юксалишлар СССРда капитал маблағ ажратиш суръати бошқа мамлакатларга қараганда юксак эканлиги билан характерланади.

Хўжаликка ягона умумдавлат плани асосида раҳбарлик қилиш бутун ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш мақсадида республикалар ўртасида иқтисодий ресурсларни план асосида тақсимлаш имконини беради. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев СССРнинг 50 йиллиги тўғрисидаги докладида бу масаланинг муҳим аҳамиятини таъкидлаб, бундай деди: **«Совет Иттифоқининг экономикаси айрим республикалар ва областлар экономикасининг йиғиндисидан иборат эмас. У барча миллатлар ва элатларнинг муштарак иқтисодий мақсадлари ҳамда манфаатлари асосида кўпдан бери таркиб топган ягона хўжалик организмидир».**

Бу жиҳатдан Ўрта Осиё республикалари, хусусан, Ўзбекистон экономикасининг тараққиёти КПСС ленинча миллий сиёсати тантанасининг ёрқин далилидир.

Ўзбекистонда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш (пахта тозалаш саноатидан ташқари) 1972 йилда 1922 йилдагига нисбатан 300 баравар, 1913 йилдагига нисбатан 90 баравар кўпайди. Илгари саноат маҳсулотининг номенклатураси атиги 5 тармоқдан иборат бўлган бўлса, эндиликда республика юздан ортиқ саноат ишлаб чиқариши тармоғига, 1300 йирик корхонага эга.

Интернационал дўстликнинг буюк қудратли кучи туфайли оғир саноат юксак суръатлар билан ривожланмоқда. Жумладан, электр энергияси ишлаб чиқариш ҳозирга қадар 1924 йилдагига нисбатан 1423 баравар, нефть чиқариш — қарийб 300 баравар, қурилиш учун ғишт ишлаб чиқариш 112 баравар, пахта ҳосили етиштириш—24 баравар кўпайди ва ҳоказо. Ўзбекистоннинг индустриал қиёфаси электр энергетика, машинасозлик, химия, газ, металлургия, рангли металлургия, қурилиш материаллари саноати, самолётсозлик ва шу сингари соҳаларда акс этмоқда.

Республикада Совет ҳокимияти йилларида ишлаб чиқарувчи кучлар тез ривожлантирилганлиги туфайли Чирчиқ, Олмалиқ, Оҳангарон, Нукус, Бекобод, Навоий Зарафшон, Янгийўл, Ширин ва шу сингари 25 дан кўп янги социалистик индустриал шаҳарлар барпо этилди.

Мамлакатимиздаги барча қардош республикалар ёрдамида сўнгги ўн йил ичида Ўзбекистонда Олтинтопган кон-металлургия ва Навоий химия комбинати, Фарғонада азотли ўғитлар ва фуран бирикмалари химияси заводлари, Чирчиқда эриши қийин ва ўтга чидамли металлар комбинати, Тошкент, Оҳангарон, Навоий, Тахиатош теплоэлектростанциялари, Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинати сингари замонавий саноат корхоналари қад кўтарди.

Мирзачўл, Қарши, Шеробод даштлари ва Амударё этаклари комплекс равишда ва юксак техникавий даражада ўзлаштирилмоқда. Тўққизинчи беш йиллик бошлангандан бери ҳозирга қадар 150 минг гектардан кўпроқ янги ер ўзлаштирилди. Тахиатош гидроузели қурилишидаги асосий ишлар ниҳоясига етказилди ҳамда Қарши магистрал каналининг биринчи навбати, Ульяновск канали ишга тушди. Республикада қарийб 11 миллион квадрат метр уй-жой ва кўпгина социал-маданий муассасаларнинг бинолари қуриб битказилди.

Саноат кенг профил бўйлаб ривожлангани туфайли Ўзбекистоннинг халқаро иқтисодий алоқалари тобора кенгаймоқда. Эндиликда Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар Европа, Осиё, Африка ва Америка қитъасидаги 90 дан кўп мамлакатга жўнатилмоқда. Бизнинг республикамиз чет элга пахтачилик учун машиналар, тўқимачилик асбоб-ускуналари, пахта толаси, қоракўл чиқариш бўйича СССРда биринчи ўринда туради.

Совет ҳокимияти йилларида қишлоқ хўжалигини ва аввало унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришда бекиёс ўзгаришлар юз берди. Бу соҳани тараққий эттиришга жуда катта маблағ сарфланди ва сарфланмоқда.

Шуни айтиш керакки, ҳозирга қадар республика қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга давлат маблағлари ва колхозларнинг маблағлари йўли билан 11 миллиард сўм сарфланди. Шундан ярмидан кўпроғи давлат маблағларидир. Бу ҳол қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини жадал ривожлантириш имконини берди. Катта ҳажмда капитал маблағлар сарфлангани туфайли юз мингдан кўп ирригация-мелиорация коммуникациялари бунёд этилди. Ҳозир Ўзбекистонда 900 дан зиёд суғориш системаси, 24 минг замонавий гидротехника иншоотлари, 900 дан кўп кучли насос станциялари, 20 дан кўп йирик магистрал каналлар мавжуд.

Қишлоқ хўжалиги меҳнати индустриал меҳнатнинг бир турига айланди. Кўпдан-кўп ва турли хил машиналар қўлланилаётганлиги туфайли қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 1924—1970 йиллар мобайнида тўққиз баравардан зиёд ошди.

Пискент районидаги Калинин номли колхоз механизаторлари Тошкент областида биринчи бўлиб машина теримини бошлаб юборишди. Шу кунларда 30 та «зангори кема» пахтазорда «оқ олтин» термоқда. Механизаторлар колхознинг 5500 тонналик пахта хирмонига зафар байроғини тикиш учун мусобақа қилмоқдалар. Суратларда: колхознинг моҳир механизаторларидан А. Султонмуродов, К. Усмоналиев, Х. Маҳсумов ўртоқлар «оқ олтин» денгизида машина билан пахта тераётган пайт.

А. Тўраев фотолари.

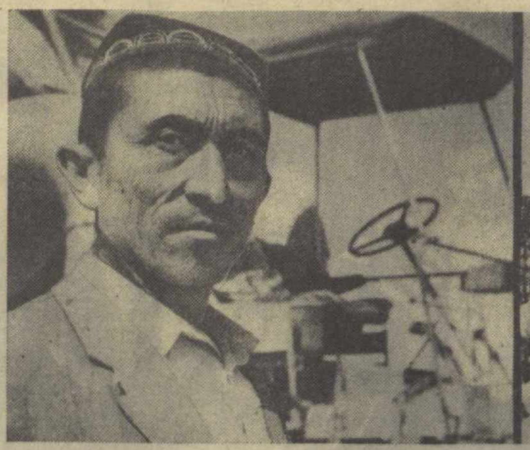

ҲАММАНИНГ ЎРНИ—ДАЛАДА!

ТЕЛЕФОНДА: ОҚ ОЛТИН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ ТУРСУНБОЙ АБРОЛОВ

Районимиз меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида она-ватанга 60 минг тонна пахта етказиб беришга азму қарор қилганлар. Бу, ўтган йилдагидан 5 минг тонна кўпдир. Пахта йиғим-теримини четдан ёрдамчилар олмай, машиналар воситасида териб олиш мажбурияти қабул қилинган. Давлатимизнинг катта моддий-техника ёрдами, халқимизнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳамма майдонларда юқори ҳосил етиштирилди ва социалистик мажбуриятни тўла бажариш учун ҳамма имкониятлар бор.

Пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўрилди. Техника воситалари барвақт ремонт қилинди, терим машиналарини икки сменада ишлатиш учун малакали механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрланди. Ўтган йили пахта тайёрлаш планини 16 октябрда бажариб, ғалаба рапортига имзо чеккан эдик. Бу йилги мўлжалимиз — 10 октябрь.

Фурсат ғоят тиғиз. Терим суръатини бутун чоралар билан кучайтирмоғимиз, ҳар куни тайёрлов пунктларига йиллик пландинг 7-8 проценти миқдорида, ҳатто ундан ҳам кўп «оқ олтин» жўнатмоғимиз керак. Бунинг учун терим машиналарининг қувватидан унумли фойдаланиш, уларни тухтовсиз ишлатиш, меҳнат унумдорлигини муттасил кўтариб боришимиз лозим.

Республикамиз механик-ҳайдовчиларининг мамлакатимиз барча пахтакорларига қарата ёзган ва КПСС Марказий Комитети маъқуллаган мактубини районимиз механизаторлари орасида кенг муҳокама қилиб чиқдик, ҳар бир дала гвардиячиси ўз зиммасига конкрет мажбурият олди. Бу йил машиналарнинг мавсумдаги иш унумини ўтган йилдагидан 25-30 процент оширамиз, районимиз бўйича мавсумда 150 тоннадан кам пахта терадиган механик-ҳайдовчи бўлмаслигини таъминлаш чораларини кўрмоқдамиз. Бу йил районимизда кўп тонначи механик-ҳайдовчилар сони бултургидан икки баравар ошади.

Ўтган куни «Андижон» совхозида машина теримини бошладик. Натижа қувончли бўлди. Ғўзаларнинг барги вақтида тўктирилгани туфайли кўсаклар ёппасига очилди, қатор ораларида бегона ўтлар йўқ. Машиналарнинг бурилиши учун пайкалларнинг икки четидан майдончалар тайёрланган. Тележкаларнинг қатнови терим машиналарининг қатновига уйғунлаштирилган. Хуллас, дастлабки куни машиналар унумли ишлади, бекор туриб қолиш ҳоллари учрамади. Терилган пахта пешма-пеш тайёрлов пунктига жўнатилди ва юқори сортга қабул қилинди.

Куни кеча районимиздаги Усмон Юсупов номли, «Шарғона» совхозларида ҳам машина теримига киришилди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қ. Укубоев директорлик қилаётган «Партия XXII съезди» совхози механизаторлари ҳам теримни уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар.

Ҳосил юқори бўлганини дастлабки куннинг якуни кўрсатди. Биринчи теримда ҳар гектар ердан териб олинган пахта ҳосили ўтган йилдагидан 4-5 центнер юқори бўлди. Ваҳолонки, ўзимиз юқори ҳосилли деб ҳисоблаб келаётган пайкалларга ҳали машиналар киритилгани йўқ. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатдики, бу йил 60 минг тонна чўл дурдонаси етиштириш ҳақидаги мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз. Энг муҳими — ялпи ҳосил миқдорини беш минг тонна кўпайтирганимиз ҳолда, теримни ўтган йилдагидан олти кун олдин тугаллаймиз.

Бунинг учун бир қатор тадбирларни амалга оширмоқдамиз. Коммунистлар ва комсомоллар мўл ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган участкаларда қизғин иш олиб боряпти, уларнинг авангардлик ролини сўзсиз таъминлаймиз.

Бугун пахта майдони — синов майдони. Хотин-эркак, кекса-ёш, ўсмир — ҳамманинг ўрни далада! Бирор киши теримдан четда туриши мумкин эмас. Пахтазорга томошабин бўлиб эмас, балки теримда жасорат кўрсатиш учун кириш керак. Давлатимизга фақат юқори сорт, доғ тушмирилмаган пахта керак. Шундай экан, биз сортнинг юқори бўлишини таъминлашимиз зарур. Партия ташкилотларимиз бу масалага алоҳида аҳамият бермоқдалар. Бундан кейин ҳам бункерлардаги пахтани уватлар, қатор оралари ёки бошқа жойларга тўкиб, ифлосланишига йўл қўймаслигимиз керак.

Кадрларда топширилган иш учун масъулиятни қаттиқ талаб қиляпмиз. Сен коммунистсан — ўрнинг пахтазорда! Бугуннинг шиори шундай. Интизомни бутун чоралар билан кучайтирмоқдамиз. Иш кунининг ҳар дақиқасидан самарали фойдаланиш керак. Кун тобора қисқариб боряпти, ҳадемай куз кузлигини қилиб қўйиши мумкин. Ушандай чоғда доғда қолмаслик учун бор ҳосилни тезкорлик билан йиғиб-териб олишимиз, давлат пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятларимизни шараф билан бажаришимиз керак.

Районимиз меҳнаткашлари 60 минг тонналик «оқ олтин» маррасини сўзсиз эгаллайдилар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИНИНГ ТЕКСТИ БМТДА ТАРҚАТИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 20 сентябрь. (ТАСС). СССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий ваколатхонаси КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг шу йил 19 сентябрда Софияда бўлиб ўтган дўстлик митингида сўзлаган нутқининг текстини матбуот ҳужжати сифатида тарқатди.

МИНИСТРЛАРНИНГ УЧРАШУВИ

НЬЮ-ЙОРК, 20 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико БМТ Бош Ассамблеяси XXVIII сессиясида қатнашиш учун келган БХР, ВХР, ГДР, МХР, ПХР ва ЧССР ташқи ишлар министрлари ҳамда Румыния Социалистик Республикаси ва Кубанинг БМТ ҳузуридаги доимий вакиллари билан ва КХДРнинг БМТ ҳузуридаги доимий кузатувчиси билан учрашди.

Самимий ўртоқларча вазиятда ўтган учрашув чоғида БМТ Бош Ассамблеясининг ушбу сессияси билан боғлиқ бир қанча масалалар муҳокама қилинди. А. А. Громико ва учрашувнинг бошқа иштирокчилари Германия Демократик Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилинганлиги муносабати билан ГДР ташқи ишлар министри О. Винцерни самимий табрикладилар.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 20 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико кеча ГФР ташқи ишлар министри В. Шеелни қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида СССР билан ГФР ўртасидаги ўзаро муносабатларга доир масалалар, шунингдек, БМТ Бош Ассамблеяси XXVIII сессиясининг ишларига доир баъзи масалалар қараб чиқилди.

Германия Федератив Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилинганлиги муносабати билан А. А. Громико В. Шеелни табриклади.

ЧЕТ ЭЛ янгиликлари

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 19 сентябрь. (ТАСС). ПХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. Трепчиньский кеча БМТ Бош Ассамблеясининг XXVIII сессиясини очиш пайтида нутқ сўзлаб, инсониятнинг тинчлик ва хавфсизликка бўлган умиди ҳеч қачон ҳозирги вақтдагидек реал бўлмаганди, деди.

С. Трепчиньский Вьетнамда уруш тўхтаганлигидан мамнун бўлганлигини изҳор қилди ва бу можаронинг тўхтатилиши «Ҳинди-Хитойдаги ҳамма мамлакатларга тинчлик келтиради» деб умид билдирди. У Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш ўтказилишини «уруш фожиаси такрорланмайдиган янги даврни очувчи» воқеа деб табриклади.

ПХР ташқи ишлар министри ўринбосарининг нутқидан кейин ваколатларни текшириш комитети тайинлантач Бош Ассамблея XXVIII сессиясининг раиси сайланди. Овоз беришда 130 делегат қатнашди. Эквадорнинг БМТдаги доимий вакили Л. Бенитес 129 овоз билан ана шу лавозимга сайланди.

У Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикасини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилиш масаласини Бош Ассамблея делегатлари муҳокамасига қўйди. Ассамблея Хавфсизлик Кенгашининг тавсиясига биноан ГДР билан ГФРни БМТ аъзолигига қабул қилиш тўғрисида бир овоздан қарор чиқарди. Катта мажлис зали бу қарорни гулдурос қарсаклар билан кутиб олди. Бош Ассамблея Багам ороллари ҳамдўстлигини БМТ аъзолигига қабул қилиш тўғрисида ҳам қарор чиқарди.

Шундан сўнг сессияда бир қанча давлатлар делегацияларининг вакиллари сўзлаб, Германия Демократик Республикаси, Германия Федератив Республикаси ва Багам ороллари ҳамдўстлигини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилинганликлари билан қутладилар. Энди БМТ 135 мамлакатни бирлаштиради.

«СССР делегацияси, — деди Совет Иттифоқининг БМТ ҳузуридаги доимий вакили Я. А. Малик, — Германия Демократик Республикасини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилиш тўғрисидаги мурожаатни, худди шунингдек Германия Федератив Республикасини БМТ аъзолигига қабул қилиш тўғрисидаги аризани зўр мамнуният билан қўллаб-қувватлади».

Шундан сўнг сўзга чиққан Югославия ва Америка Қўшма Штатларининг вакиллари ҳар иккала герман давлатининг БМТ аъзолигига қабул қилиб олинганлигидан мамнун бўлганликларини изҳор қилдилар ва буни ижобий баҳоладилар.

ЧИЛИДАГИ РЕАКЦИЯНИНГ БЕБОШЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). Ҳарбий хунта ватанпарвар кучларга қарши шафқатсиз террорни авж олдириб юборди. Чили бугун мустақилликнинг 163-йиллигини мана шундай шароитда кутиб олмоқда. Фитначиларнинг раҳбарлари парад ўтказишни ва бошқа анъанавий тантаналарнинг ҳаммасини таъқиқлаб қўйдилар.

Бу ердан келаётган хабарларга қараганда, ҳарбийлар Сантьягонинг «саноат мин тақаси» районларидаги қаршиликни бостиришга зўр бериб уринмоқдалар. «Нью-Йорк таймс» газетасининг мухбири берган хабарда, жумладан, мана шу районларда қўшинлар ва полициячилар ёппасига тинтувлар ўтказиб, одамларни қамоққа олаётганликлари айтилади. Кўчаларда ҳарбий автомашиналар патруллик қилиб юрибди. Комендантлик соати ҳали ҳам бекор қилингани йўқ. Сантьяго, деб ёзади газета, «ҳануз довдираш ҳолатида турибди».

АП агентлигининг хабарларига қараганда, Чили пойтахтининг меҳнаткашлари тўнтаришдан норози эканликларини билдириб, хунтанинг дарҳол ишга тушиш тўғрисидаги даъватларига қулоқ солмаётирлар. «Нью-Йорк таймс» газетаси, ишчи кварталларидаги аҳоли халқ бирлиги ҳукуматига ҳали ҳам содиқ бўлиб қолмоқда, деб ёзади. Ҳарбий режимга қарши курашмоқ учун махфий ташкилотлар тузилмоқда.

Хунта солдатлари, деб ёзади Американинг «Ньюсуик» журнали «сўлларни мисли кўрилмаган даражада шафқатсизлик билан таъқиб қилмоқдалар. Ишчилар ушлаб турган саноат корхоналарига ҳарбий ҳаво кучларининг реактив самолётлари бомбалар ташлаб, бу корхоналар устига ракеталар ёғдириб турган бир пайтда, танклар коммунистлар ва социалистларнинг таянч пунктларига тинимсиз ўт очавердилар».

Сайлаб қўйилган халқ бирлиги ҳукуматининг уч йил ҳокимият тепасида турганлигини эслатувчи ҳамма нарсани реакция йўқ қилиб ташламоқда.

ПАРИЖ, 18 сентябрь. (ТАСС). Франциядаги «Монд» газетаси Чилида қамаб қўйилган демократлар калтакланаётганлиги ва қийноққа солаётганлигини кўрган кишиларнинг айтганларини баён қилувчи репортаж босиб чиқарди. Шу кишиларнинг айтишига қараганда, пойтахт стадионига ҳайдаб келтирилган одамларни қамаб қўйилган пайтлардан бери овқатлантирмаётирлар. Уларни автоматчилар қуршаб турибди.

Франс пресс агентлигининг «хабардор манбалар»га асосланиб берган хабарига қараганда, Аргентинада Чилини озод қилиш фронти тузилган. Бу фронтга Чилининг Кубадаги собиқ элчиси Хуан Энрике Вега ва С. Альенде ҳукуматида конруда саноати министри бўлиб турган Хорхе Аррате бошчилик қилмоқда.

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг таклифи

ХЕЛЬСИНКИ, 19 сентябрь. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгаши 11 октябрни Сальвадор Альенде хотирасига бағишланган халқаро кун деб эълон қилишни таклиф этди. Шу куни Чили президенти ҳалок бўлган кунга бир ой тўлади.

Халқ бирлигининг рамзи бўлган президент С. Альенде, дейилади Жаҳон Тинчлик Кенгашининг бу ерда эълон қилинган баёнотида, Чили халқ оммасининг яхши ҳаётга, адолатли жамият —социализмга интилишининг мужассами эди.

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

ЎҒРИНИ ҚАРОҚЧИ УРДИ

Кеча ярим фунт қаҳва олган эдим. Бугун харид учун магазинга келсам қаҳванинг нархи нақд бир ярим баравар кўтарилиб кетибди.

— Бу куппа-кундузи кишини шилиб олишку, ахир! — дедим сотувчига қараб — ҳақиқий ўғриликку, бу!

Лекин барибир қаҳвани сотиб олдим. Бошқа нима ҳам қилардим? Бошқалар ҳам олишди. Шу кунларда ҳаддан ташқари қимматлашиб кетган фаршдан ҳам олишди, ҳатто марвариддан кам турмайдиган помидордан олишди. Нима ҳам қилишарди, қиммат бўлса ҳам сотиб олишди. Олишарди-ю ҳамма нарсани лаънатлашарди. Ахир бизни шундоққина кўз ўнгимизда талашарди-ю, қўлимиздан ҳеч нарса келмасди-да!

Бу воқеа 29 август куни магазин ёпилиши олдидан юз берди. Мен касса олдида навбат кутиб турардим. «Қаранглар, талашяпти!» — деди кимдир орқадан.

— Э, нимасини айтасиз, — дедим унга жавобан, — роса шилишяпти.

— Йўқ, — деди ҳалиги киши, — ростдан талашяпти.

Орқамга ўгирилдим. Кўз ўнгимда минг марталаб телевизорда кўрганим ва жабрланганлардан эшитганим манзара пайдо бўлди. Бир ёш йигит кассирлардан бирига тўппонча ўқталиб турарди. Қароқчи бир қўлида қоғоз халта тутиб турар, кассир эса унга пул соларди. Кейин таловчи мен турган касса ёнига келди. Кассир индамасдан бир даста пулни узатди. Худди совға қилаётгандай.

Ҳамма бамайлихотир туриб қароқчининг ҳаракатини кузатарди. Ҳеч ким ваҳима кўтармади, бирор сўз айтмади ҳам. Ҳеч кимда ғазаб ҳам уйғонмади. Ҳозиргина уларнинг бор-йўғини магазин эгаси ўмариб олгани учун, энди магазинчини қароқчи талаётганидан, бу нарса барчамизга табиийдек кўринарди. Шунинг учун ҳам ўғрини қароқчи ураётганини бамайлихотир кузатиб турардик. Биз бу ўғриликнинг ортиқча ташвишсиз ўтишига ишонардик. Фақат полициячилар келишмаса бўлгани! Одатда полициячилар, ўт очишиб, кўпинча жиноятчиларни эмас, балки бегуноҳ харидорларни ўлдиришади. Ҳа-да, аввал магазин эгаси томонидан, кейин эса қароқчи томонидан икки марта ўғирланган пул учун ким ҳам полицияни чақириб ўз жонини хавф остида қолдирарди.

Ёш қароқчи пулларни йиғиштириб, магазиндан чиқиб кетгач, иккита изқувар унинг изига тушди. Уни ушлашдими? Бирор нарса дейиш қийин. Бундай воқеалар Нью-Йоркда жуда кўп юз беради. Шунинг учун бўлса керак, газеталар бу воқеага унча эътибор бермайди.

Менга қолса, шуни айтишим керакки, харид қилган нарсаларимни олиб, уйга жўнадим. Қўшниларимни кўриб:

— Ҳозиргина магазинни талаб кетишди, дедим.

Қўшниларимдан биронтаси ҳам менга қайрилиб қарамади. Фақат биттаси баланд овоз билан деди:

— Қойил-е, роса боплади-да!

— Нима, талашганини сиз ҳам кўрдингизми?

— Телевизорни қўйинг.

Дарров уйга кириб, телевизорни қўйдим. Унда ҳукумат вакили гапираётган экан. У зўр бериб нарх-навонинг яна ошиши ҳақидаги қарорни оқлашга уринарди. Мана сизга яна битта ўғрилик!

Филип БОНОСКИ.

(«За рубежом»дан).

Агар 1924 йилда 209 минг тонна пахта етиштирилган бўлса, 1971 йилда 4511 минг тонна, ўтган йили эса 4710 минг тонна пахта етиштирилди. Совет пахтачилигининг чинакам академияси бўлиб қолган Ўзбекистон пахтакорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи, учинчи йилида Ватан омборига 5 миллион тонна «оқ олтин» ҳосили етказиб бериш йўлида шу кунларда айниқса зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари ҳам тез суръатлар билан ривожланмоқда. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон мамлакатимизда етиштириладиган пилланинг ярмидан кўпини, қоракўл терининг қарийб 40 процентини, канопнинг 91 процентини ва шолининг 25 процентини етказиб бермоқда.

Буларнинг ҳаммаси шундан далолат берадики, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш даврида СССР халқларининг иқтисодий алоқалари характери анча ўзгарди. Агар социалистик қурилиш йилларида илғор халқларнинг қолоқ халқларга ёрдами уларнинг иқтисодий ва маданий тараққиёт даражасини тенглаштиришни таъминлаган бўлса, ривожланган социализм даврида миллатларнинг ўзаро ёрдами, уларнинг яқиндан ҳамкорлиги қарор топди. Бу ҳол ҳар бир иттифоқчи республика хўжалигининг саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотининг айрим группаларини ишлаб чиқаришга ихтисослашувини тақозо этди. Республикаларда тармоқ умумиттифоқ ихтисослашуви базасида турли профилдаги тармоқлараро ва территориал ишлаб чиқариш комплекслари шаклланди ва ривожланмоқда. Бинобарин, умумиттифоқ меҳнат тақсимоти барча миллатлар манфаатларининг жуда яқиндан уйғунлашувини ва уларнинг ягона халқ хўжалиги комплексига қўшилишини тақозо этади. Шу муносабат билан ўртоқ Л. И. Брежнев бундай деб таъкидлайди: **«Айтайлик, Ўзбекистоннинг иқтисодий ҳолати республиканинг ўзидаги пахта ҳосилигагина эмас, Урал ва Ленинград машинасозларининг, Кузбасс шахтёрларининг, Қозоғистон ғаллакор совхозларининг, Белоруссиядаги электрон-ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқарувчиларнинг ишига ҳам боғлиқдир»**. Бинобарин, Ўзбекистонда пахтачилик билан боғлиқ бўлган халқ хўжалиги тармоқлари бундан буён ҳам комплекс ривожлантирилаверади.

Шуни айтиш керакки, территориал меҳнат тақсимотининг ва районлараро алмашинувнинг ривожланиши, бошқа иттифоқчи республикаларнинг ёрдами ва ҳамкорлиги Ўзбекистонда пахтачилик комплексини муваффақиятли ривожлантиришнинг муҳим шарти бўлди. Республикада саноат ишлаб чиқаришини йўлга қўйишнинг илк босқичида РСФСР ва Уралдан, Украина ва Қозоғистондан ирригация учун ускуналар, ер қазувчи механизмлар, йигирув машиналари, цемент, азот ва фосфор ўғитлари ва ҳоказолар келтирилди.

Бошқа қардош республикаларнинг, айниқса РСФСР ва Украина ССРнинг малакали ишчилар ва инженер-техник кадрлар юборгани (ирригаторлар, агрономлар, қурувчилар ва ҳоказолар) айниқса катта ёрдам бўлди. Маҳаллий аҳоли орасидан кўп сонли мутахассислар армияси вужудга келганлигини шу ёрдамсиз тасаввур этиш қийин. Совет давлатининг катта ва кўп томонлама молиявий тадбирлари пахтачиликни ривожлантиришда катта омил бўлди. Пахтани харид қилиш нархи анча оширилди, давлат кредити кенг авж олдирилди, иттифоқ бюджети ҳисобидан ирригацияни ривожлантиришга жуда катта капитал маблағлар ажратилди.

Ўзбекистоннинг умумиттифоқ миқёсида пахтачиликка ихтисослашуви унинг асосий тармоқлараро комплексини ҳам шакллантирди. Бу ҳол ўзбек халқининг Совет Иттифоқидаги барча халқлар билан тобора мустаҳкамланиб бораётган дўстлигининг моддий ифодаси бўлиб қолди.

Халқларнинг интернационал дўстлиги ўзаро маҳсулот етказиб бериш йўли билан равнақ топаётганлиги тобора ривожланиб бораётган иқтисодий алоқалар хосиятидир. Бизнинг республикамизга ҳар йили 50 миллион тоннадан зиёд турли хил маҳсулот келтирилади ва айни вақтда 35 миллион тоннадан кўп маҳсулот чиқарилади. Бу, умумиттифоқ социалистик меҳнат тақсимотида ҳар бир республиканинг таъминоти планли равишда уюштирилади, демакдир. Шу принцип асосида Ўзбекистон ССР бошқа республикалардан қора ва рангли металлар прокати, электр асбоблари ва металл қирқувчи станоклар, тракторлар ва автомобиллар, қурилиш ва йўл машиналари, химикатлар ва ёғоч, дон ва қанд, гўшт ва ёғ, мебель ва бошқа товарлар олади.

Ўзбекистон ҳам ўз навбатида қардош республикаларга тобора кўп миқдорда пахта толаси ва ипак, қоракўл, жут, мева ва узум, қишлоқ хўжалик машиналари, химия корхоналари учун ускуналар, экскаваторлар ва кўприк кранлари, компрессорлар ва кино аппаратлари, дизеллар ва насослар, қора металлар хом ашёси, холодильниклар ва лак-бўёқ маҳсулотлари, турли хил газламалар ва ҳоказолар жўнатмоқда.

Ўзбекистоннинг ягона халқ хўжалиги комплексида барча иттифоқдош республикалар, хусусан, РСФСР билан иқтисодий алоқалари тобора авж олмоқда. Ўзбекистонга келтирилаётган маҳсулотларнинг умумий салмоғида РСФСР 55 процентни ташкил этади, Ўзбекистоннинг ҳиссаси эса бу борада 45 процентдан иборат. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонга келганда бу нисбат 17-19 процентни ташкил этади.

Ягона хўжалик комплексининг жозиба кучи мамлакатимиз халқларининг интернационал дўстлиги туфайли Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг бой ресурсларини ўзлаштиришда ёрқин намоён бўлмоқда. Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон меҳнаткашларининг биргаликдаги куч-ғайрати туфайли Катта Фарғона канали, Ҳисор ва Вахш каналлари, Фарҳод ГЭСи бунёдга келди. Тожикистон ва Ўзбекистон меҳнаткашларининг пешана тери билан қад кўтарган Қайроққум ГЭСи ҳақли равишда «Халқлар дўстлиги» деб аталмоқда.

Мирзачўл ва Қозоғистон қўриқ ерларининг қиёфаси ҳам халқларнинг абадий дўстлиги рамзидир. Мирзачўлни ўзлаштиришда мамлакатимизнинг барча халқлари фаол қатнашиб, В. И. Лениннинг бу ўлкани гулистонга айлантириш тўғрисидаги орзусини рўёбга чиқармоқдалар. Эндиликда Мирзачўлни ўзлаштиришда «Голодностепстрой» системасининг ўзидагина барча иттифоқчи республикаларнинг 26 минг вакили, Қарши чўлини ўзлаштиришда эса 14 минг вакили меҳнат қилмоқда. Қозоғистон қўриқ ерларини Совет Иттифоқи барча миллатларининг вакиллари ўзлаштирдилар. Бухоро—Урал, сўнгра эса Ўрта Осиё — Марказ магистрал газ қувурининг бунёд этилиши совет халқлари бирлиги ва ўзаро ёрдамининг ёрқин кўринишидир. Шу кунларда Тошкент метрополитенини барпо этишда Ўзбекистонга барча қардош республикалар жуда катта ёрдам кўрсатмоқдалар. Бу республикалардан келган 900 ишчи ва мутахассис фаол меҳнат қилмоқда. Хуллас, республикада кўп миллатли бўлмагач биронта ҳам коллектив, халқ хўжалиги соҳасини топиш қийин.

КПСС XXIV съезди Директиваларида барча иттифоқчи республикаларнинг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантиришнинг юксак суръатлари белгиланган. Директиваларда айтилганидек, **«Ишлаб чиқарувчи кучларни рационал жойлаштириш хўжалик қурилиши суръатларини жадаллаштириш, умумдавлат манфаатлари билан Иттифоқдош республикаларни ва иқтисодий районларни ривожлантириш манфаатларини тўғрироқ ва тўлароқ қўшиб олиб бориш имконини беради»**.

Шу вазифалар муносабати билан республика олдида ишлаб чиқарувчи кучларни янада ривожлантириш, йирик халқ хўжалик ва ишлаб чиқариш территориал комплексларни шакллантириш борасида кенг истиқболлар очилмоқда. Кўпгина саноат корхоналари аксарият кичик ва ўртача шаҳарларда жойлаштирилади ва бу билан КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган муҳим социал-иқтисодий проблемаларни муваффақиятли ҳал этишга катта имкон туғилади. Бу вазифаларни бажаришда халқ хўжалигининг барча соҳаларида фан-техника революциясининг ютуқларидан кенг фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Бу ҳол айрим регионларнинг мамлакат ягона халқ хўжалиги комплексидаги иқтисодий потенциалини оширади. Ўзбекистон шароитида оладиган бўлсак, у мамлакатнинг энг бой газ ва энергетика районига айланади. Сўнгги йилларда қатор нодир олтин запасларининг очилиши муносабати билан рангли металлургия комплекси барпо этилади. Мамлакатнинг Европа қисмига янги темир йўл линиялари олиб чиқилади. Сибирь дарёларининг суви айниқса саҳро зоналаримизга ҳаёт бағишлайди. Фан-техника революциясининг бу катта ютуқлари айрим регионларнинг мамлакат халқ хўжалиги комплексидаги иқтисодий ролини тубдан ўзгартиради. Бу ҳол барча иттифоқдош республикалар олимларининг биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, комплекс илмий-тадқиқот ишларини янада кучайтиришни тақозо этади.

Совет Ўзбекистонининг шонли тарихий йўли шундан далолат берадики, мамлакатимиз барча халқларини ягона қардош социалистик оилага бирлаштириш социалистик қайта ўзгаришларнинг муҳим программасини муваффақият билан амалга ошириш ҳамда барча иттифоқчи республикалар ишлаб чиқарувчи кучларини мамлакатнинг ягона халқ хўжалиги комплексида ривожлантиришни тезлаштиради.

И. ИСКАНДАРОВ,
иқтисод фанлари доктори.

Пойтахтимиз меҳмонлари

ИНСОН МАДҲИ

Икки ҳафта мобайнида тошкентликлар Москванинг Таганка драма ва комедия театри спектаклларини зўр қизиқиш билан томоша қилмоқдалар. Меҳмон — санъаткорлар намойиш этаётган асарлар орасида «Сезуанлик кўнгилчан киши» спектакли алоҳида ажралиб туради. Бу асар машҳур немис ёзувчиси ва драматурги, Халқаро Ленин мукофоти лауреати Бертольд Брехт қаламига мансуб. Театрнинг бош режиссёри, РСФСР да хизмат кўрсатган артист, СССР Давлат мукофоти лауреати Юрий Петрович Любимов бу асарни 1963 йили қўлга олиб, Шчукин номли бадиий билим юрти талабалари билан саҳнага қўйган. Худди шу асар мазкур Таганкадаги театрнинг вужудга келишига биринчи босқич бўлган. Мана шу спектакль билан янги театр ҳам дунёга келган.

Маълумки, Б. Брехт ижодида ишчилар ҳаёти, ташвиши, орзу интилишлари, шу билан бирга ишсизлик, ночорлик азобини чекаётган оддий кишилар турмуши асосий ўринни эгаллайди. Шу сабабли драматург ҳар бир асарининг мавзуини ана шу жўшқин, тўлқинли, қайноқ, шунингдек серташвиш инсонлар ҳаётидан олади. Унинг асарлари жуда халқчил, оммавий бўлишининг сабаблари ҳам ана шундан. Атоқли драматургнинг «Сезуанлик кўнгилчан киши» асари ҳам худди шундай асардир. Спектакль қаҳрамонлари ҳаётий кишилар, олға, эзгуликка интилувчилар тимсолларидир. Асар воқеаси эса ҳаққоний, ҳаётий воқеалардир. Шен Те спектаклнинг бош қаҳрамони. Бу ролни истеъдодли ёш актриса З. Славина маҳорат билан ўйнайди. Шен Те одамларни чуқур ҳурмат қилади, дўстларига доимо садоқатли, меҳрибон. Одамларга яхшилик қилишни умрининг асл мазмуни деб ҳис қилади. Унда ватанпарварлик, инсонпарварлик туйғуси кучли. Бош қаҳрамоннинг мана шу фазилатларини З. Славина жуда яхши очиб беради.

Спектаклдаги ишсиз қолган учувчи Янг, унинг бечора онасининг қисмати томошабинда ачиниш, қайғуриш ҳисларини уйғотади. Бу ролларни артистлар В. Висоцкий ва А. Демидова меъёрида ижро этишади.

Умуман, «Сезуанлик кўнгилчан киши» спектакли инсон қадри, одамга ишонч, инсонпарварлик ғояларини чуқур акс эттирувчи асардир.

Таганка театри репертуарида мана шу олижаноб ғояни илгари сурувчи асарлар кўп. Шулар орасида Сергей Есениннинг машҳур «Пугачёв» поэмаси асосида саҳналаштирилган шеърий постановка, Борис Васильевнинг «Бу ерларнинг тонгги сокин...» асари тошкентлик томошабинлар томонидан зўр қизиқиш билан томоша қилинмоқда.

А. НИЗОМОВ.

Шу кунларда Тошкентда меҳмон бўлиб турган Москванинг Таганка драма ва комедия театри томошалари зўр муваффақият билан давом этмоқда. Суратда: москвалик санъаткорларнинг бир группаси Тошкент чинни заводида.

Р. Шамсуддинов фотоси. (УзТАГ).

ДИЙДОР КЎРИШДИЛАР

Дунёда икки дилнинг бир-бирига ташналигидан оғир нарса бўлмаса керак. Немис фашистлари бошлаган уруш кўплаб оилаларни вайрон, бир-бирига ташна қилди. Тошкентнинг Занги ота қишлоғилик ака-сингил Тожибой Абдураҳимов билан Охунбобоев районининг Езёвон қишлоғида яшовчи Мунаввар Абдураҳимовалар 29 йил айрилиқ азобини тортишди.

Ака-сингиллар аслида қувалик. Улар 1940 йилда Тошкентга қандай қилиб бориб қолганликларини билмайдилар. Улар Занги ота қишлоғидаги колхозлардан бирида меҳнат қилдилар. 1944 йилда Тожибой Ватан ҳимоясига жўнади. Хонадонда ёлғиз қолган Мунаввар ўзи туғилиб ўсган Қува қишлоғига қайтиб келди. Шу йили Тошлоқ қишлоғига турмушга узатилди. 1950 йилда Мунаввар опалар оиласи Марказий Фарғона ерларида ташкил топган Гулистон қишлоғига кўчиб келишиб, шу ерда турғун бўлиб қолишди. Фарзанд кўришди. Улар ўсиб-улғайди. Фаровон турмуш оилани бахтли қилди. Аммо Мунаввар опанинг юраги туғишган акаси Тожибойни қумсарди, хаёллар ака тақдирига олиб кетарди.

Урушдан омон қайтган Тожибой Тошкентга келди. У синглиси Мунавварнинг тақдири ҳақида ўйлар, қидирарди. Айрилиқ дарди билан жуда кўп жойларга мурожаат қилди.

Тожибой 1973 йилда Андижон областининг Асака қишлоғига келиб қариндошларини топди. Қариндошлар, Тошлоқдаги кексалар ҳам Мунавварлар оиласи Охунбобоев районидаги «Правда» колхозининг Гулистон қишлоғида истиқомат қилишини айтишди.

Яқинда Гулистон қишлоғида катта тўй бўлди. Бу тўй 29 йил бир биридан жудо бўлиб, сўнгра дийдор кўришган ака-сингилнинг қувонч тўйи эди.

А. МАДРАҲИМОВ.

ТЕАТР САФАРИ

Тошкентдаги Максим Горький номли рус давлат академик драм театри коллективи қаҳрамон Волгоград шаҳрида ижодий сафарда бўлиб 60 га яқин спектаклни намойиш этди. Завод, фабрика, совхоз ва колхозларда бўлган учрашувлар, айниқса 1966 йил зилзила вақтида Тошкентга келган волгоградлик қурувчилар билан суҳбатлар мароқли ўтди. Меҳмон ва мезбонлар бир-бирларига эсдалик совғалари тақдим қилдилар. Учрашув охирида театр коллективи Ленин мукофоти лауреати Чингиз Айтматовнинг «Момо ер» асарини намойиш этди.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

ҚЎМОНДОННИНГ ТОШКЕНТЛИК ДЎСТИ

Тошкентнинг 3-Оқсой кўчасида Ибодхўжа Қорахўжаев деган бинокор яшайди. Эллик беш баҳорнинг гувоҳи бўлган бу киши ўзи тўғрисида жуда кам гапиради, камтарлик қилади. Аслида эса унинг Ватан олдидаги хизматлари, айниқса, Улуғ Ватан уруши фронтларида кўрсатган жасорати катта бир китобга ҳам сиғмайди.

...Ибодхўжа Қорахўжаевни 1938 йили Қизил Армия сафига чақиришди. Хизмат бурчини Украинанинг Винница шаҳрида ўтай бошлади. Аввал пиёда аскарлар қисмида, сўнгра артиллерияда хизмат қилди. Ҳарбий қисмларимиз тинч шароитда машқ-машғулотлар ўтказаётган бир пайтда, немис-фашистлар Ватанимизга хиёнаткорона бостириб киришди. Улуғ Ватан уруши бошланди. Дастлабки кунларда тўпларни судраб юрадиган транспорт воситалари етишмасди. Ибодхўжа ва унинг жанговар дўстлари катта калибрли тўпларни, миномётларни зарур бўлган ўт очиш нуқталарига етказиб беришди. Кези келганда улар бу қуролларни ўзлари ташидилар, ботқоқлардан олиб ўтдилар.

Бир куни бутун полкни сафга тизишди. Ибодхўжага нотаниш бўлган генерал солдатлар сафини айланиб ўтаркан, унинг ёнига келиб, тўхтади:

— Қаерликсиз, солдат?

— Тошкентликман.

— Ўзбекман денг?

— Худди ўзи, ўртоқ генерал!

— Бўлмаса, мен билан бирга юринг! — деди генерал ва Ибодхўжани штабга бошлади.

Авиация генерали билан солдат Ибодхўжа Қорахўжаев ўртасидаги суҳбат узоққа чўзилмади. Тўртинчи ҳаво Армияси қўмондони, Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал-полковник Константин Андреевич Вершинин ўзбек йигитига гапнинг сирасини айтди:

— Сизга ўхшаган забардаст ординарец керак эди. Мана, топиб олдим. Нима дейсиз?

Шунда қайси бир офицер гапга аралашди:

— Яхши йигитни танладингиз-у, лекин коммунист эмас-да!

— Қалби коммунист, виждони коммунист! — деди генерал-полковник, — кўринишидан маълум.

Шу-шу бўлди-ю, Ибодхўжа Қорахўжаев авиация генерал-полковниги К. А. Вершининнинг ординареци бўлиб қолди. Қўмондон Ибодхўжага ихлос қўйиб, уни «Андрюша» деб атайдиган бўлиб қолди. Урушнинг жангу жадал кезларида улар ота-боладек бўлиб кетишди.

Немислар, айниқса фашистларнинг бош штаби бизнинг генералларимизга жуда ўч эди. Шунинг учун ҳам улар ўзларининг сараланган солдат ва офицерларини биз томонга тез-тез разведкага юбориб туришарди. Айниқса, генерал-полковник К. А. Вершининга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилгандан кейин гитлерчилар янада асабийлашди. Улар қандай йўл билан бўлса ҳам 4-ҳаво армияси қўмондонини «тил»га олишга қарор қилишди.

Бироқ бутун уруш давомида фашистлар бу муддаоларига эриша олмади. Чунки, қўмондон Константин Андреевич Вершининни ҳамма вақт, ҳар сафар, тундами, кундуз кунимми, ҳар қандай шароитда унинг қадрдон ва жанговар ординареци Ибодхўжа Қорахўжаев (Андрюша), ёки Михаил Морозов кузатиб юришарди, генерал билан бирга бўлишарди. Қўмондоннинг энг махфий ҳужжатлари, стратегик планлар, бутун армия жанговар қисмлари харитасининг иккинчи нусхаси ва бошқа ҳужжатларни ординарец Қорахўжаев олиб юрарди.

4-ҳаво армияси лочинлари орасида Андрюша номи билан машҳур бўлган гвардиячи сержант Ибодхўжа Қорахўжаев бир воқеани сира-сира унутмайди.

...Қўшинларимиз Керчь шаҳри остоналарида уруш олиб борарди. Немислар эса мудофаа марраларида мустаҳкамланиб, кунига олти-етти марта қарши ҳужумга ўтиб туришарди. Гитлерчилар шундай мустаҳкамланиб, қурол-яроғларини шундай беркитиб олган эдиларки, уларни қаёқдан, қайси нуқтадан ўт очаётганлигини билиш қийинроқ эди. Бунинг учун самолётлардан кузатиш зарур эди. Шунда Вершинин армиясига жанговар буйруқ берилди. Олий Бош Қўмондоннинг бу буйруғида фрицларнинг Керчдаги қўшинларини тор-мор келтириш уқдирилганди.

Биринчи навбатда разведкачи самолётларимиз осмонга кўтарилди. Уларнинг бирида 4-ҳаво армияси қўмондони К. А. Вершининнинг ўзи ҳам бор эди. Андрюша ҳам у билан бирга эди. Разведкачи самолётларимиз бир соатлар чамаси душман позициялари устидан уёқ-буёққа учиб ўтишди. Унинг кўпгина ўт очиш нуқталарини аниқлаб, харитага туширишди. Энди орқага қайтаётганида, фашист зенитчилари роса ўққа тутишди. Қўмондон Вершинин тушган самолётга ҳам жаладек ўқ ёғдиришди. Шунда Ибодхўжа генералга янада яқинроқ ўтириб, дайди ўқлардан асраб қолишга ҳаракат қилди. Яхшиям, қўмондоннинг самолёти олов олмади, эсон-омон ерга келиб қўнди.

— Нега бутун тананг билан мени қўриқладинг, ахир ўқ самолётни тешиб ўтса, ҳаммамиз асполосопинга... деб ҳазиллашиб кулиб қўйди қўмондон.

— Менинг бурчим—сизни ҳимоя қилиш, ўртоқ генерал! — деди Ибодхўжа Қорахўжаев. — Менинг ўрнимда бошқа ординарец бўлганида ҳам худди шундай қиларди.

Қўмондон Қорахўжаевнинг елкасига қоқиб, балли, азамат! —деди.

Орадан бир неча дақиқа ўтгач, бомбардимончи самолётларимиз кўкка парвоз қилишди. Душманнинг ўт очиш нуқталари устига ажал уруғларини ёғдиришди. Бир соатлик жанг давомида гитлерчиларнинг артиллерияси дабдала қилиб ташланди. Сўнгра пиёда қўшинларимиз ҳужумга ўтишди. Душман қаттиқ қаршилик кўрсатди. Лекин бизникилар унинг мудофаа маррасини ёриб ўтиб, энг муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган пунктларни қўлга киритдилар.

Жанг тугагач, К. А. Вершинин ўзининг махсус машинасида Ибодхўжа (Андрюша) билан бирга Керчь шаҳри кўчаларини айланиб чиқди. Фашистлар шаҳардан беш километр нарида яна мудофаада мустаҳкамланиб олганлиги маълум бўлди. Энди кузатув пункти ташкил этиш зарур бўлиб қолди. Генерал-полковник Вершинин ўз армияси кузатув пунктида Андрюшани қолдириб, тайинлади:

—Мана шу телефондан сендан бошқа кишининг фойдаланишга ҳаққи йўқ. Фашистлар тарафда ниманики кўрсанг, разведкачиларимиз бошлиғи майор Яминскийга доклад қилиб турасан...

Андрюша ана шу ерда бир неча кун қолиб кетди. Душманнинг ўт очиш нуқталарини аниқлаб разведкачиларимиз бошлиғига билдириб турди. Улар эса қанчадан-қанча немис солдат ва офицерларини асир олиб келишди, артиллериячиларимиз ўт очиш нуқталарини яксон қилишди. Бунда алоҳида хизмат кўрсатганлиги учун қўмондоннинг ўзи Ибодхўжанинг кўкрагига «Қизил Юлдуз» орденини тақиб қўйди.

Булар Ибодхўжа Қорахўжаевнинг жанговар ҳаётидан бир-иккитагина лавҳа, холос. У 4-ҳаво армияси қўмондони К. А. Вершинин билан бирга Берлингача, ундан нари-Росток шаҳригача етиб борди. 80 та йирик шаҳарни фашистлардан озод этишда қатнашди. Бунинг учун Олий Бош Қўмондондан 33 марта раҳматнома олди.

Уруш тамом бўлгач, Ибодхўжа Қорахўжаев ўзи туғилиб ўсган Тошкент шаҳрига қайтди. Одамийликни қарангки, уни Константин Андреевич Вершинин ўз самолётида Тошкентга жўнатди. Қўмондоннинг самолёти унинг севимли тошкентлик дўсти Андрюшани — Ибодхўжа Қорахўжаевни Ўзбекистон пойтахтида қолдириб, яна Москвага қайтди. Тошкентда ҳам Андрюшани илиқ кутиб олишди, махсус машинада уйига олиб бориб қўйишди...

Шундай! Бу камтарин инсонни ҳали кўпчилик билмайди. Унинг ўзи ҳам негадир бу ҳақда мақтаниб гапиришни хуш кўрмайди. Ибодхўжа ака ҳозир «Металлбитремонт» конторасида қурувчи бўлиб ишлайди. Умр йўлдоши—Марғуба опа уй бекаси. Қизи Шоира ТошДУнинг 3-курс студенти.

Авиация Бош маршали, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Константин Андреевич Вершинин ўзининг қадрдон дўсти Ибодхўжа Қорахўжаев (Андрюша)га ҳозир ҳам хат-хабар йўллаб туради. Космонавтлар —Гагарин, Николаев, Николаева-Терешкова, Комаров, Егоров, Феоктистов, Титов, Биковский, Беляев ўртоқлар ҳам Ибодхўжа акага ўз суратларини дастхат ёзиб тақдим этишган.

Яқинда Керчга қаҳрамон шаҳар унвони берилди. Ибоджўха аканинг ҳам боши осмонга етди. Чунки шаҳар бу юксак унвонга сазовор бўлишида унинг ҳам улуши бор.

Ибодхўжа ака ана шундай одам. Бундай одамларни эса ҳар қанча мақтаса, ҳар қанча ҳурмат қилса арзийди.

Самад ҚОДИРОВ.

Суратда: Ибодхўжа Қорахўжаев.
А. Мальцев фотоси.

Нарпай районидаги «Қарноб» совхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Раззоқ Жонгиров ўз отаридаги 507 совлиқнинг ҳар 100 бошидан бу йил 230 тадан соғлом қўзи олган эди. Хўжаликда у қўйчиликни ривожлантиришда ташаббускорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Суратда: моҳир чўпон Р. Жонгиров ўз ўғиллари билан.

Б. Мўминов фотоси. (ЎзТАГ).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Тележурнал 18.45 — Ахборот. 19.00 — V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивалининг тантанали ёпилиши ва концерт. 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — **Хоккей:** ЦСКА — СКА (Ленинград). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 14.30 — Шахмат мактаби. 15.00 — Минглар шартномаси — амалда. 15.15 — Музикали календарь. 16.00 — Бошқирдистон телестудиясининг программаси. 16.40— Фан — қишлоқ хўжалигига. 17.10 — Ҳужжатли фильм. 17.20 — Интизом маданияти ҳақида. 17.50 — Ўқув кўрсатуви. 18.20 — Янгиликлар. 18.30 — Қишлоқ ҳамроҳимиз. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — «Изланиш». 20.00 — Тошкентдан концерт олиб кўрсатилади. 22.00— ТОШКЕНТ. «Инсон ва қонун». 22.30 — Пахта терими кундалиги. 22.45 — **Мовий осмон** (теленовелла). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ТОШКЕНТ. Республика ўқувчилари XXIII спартакиадасининг тантанали очилиши. 22.00 — Тошкент янгиликлари. 20.15 — Классик музика саҳифаларида. 21.10 — **Машаққатли бахт** (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21, 22, 23/IX да **Абу Райҳон Беруний.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА—21/IX да **Ёшликда берган кўнгил,** 22/IX да **Ужарлар,** 23/IX да **Ҳалима.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **ИВАН АНИСИМОВ РАҲБАРЛИГИДАГИ ЎРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ** (кеч соат 7 ярымда).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бошсиз чавандоз (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА», ҲАМЗА номли (тоқ соатларда), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Привалов миллионлари (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Қора бўри — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Пойгачилар — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Филлар — менинг дўстларим (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (13.40, 16.40, 19.40).

Зўраки жосус — «ВОСТОК» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 21.45).

Номаълум аёл — «МОСКВА» (13.00, 15.00, 20.30).

Танҳо ўзинг (12.00, 16.00, 20.00), **Петербург билан видолашув** (14.00, 18.00, 21.45): — «ЧАЙКА».

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛЛАРИ ИНСТИТУТИ

1973—74 ўқув йили учун кундузги тайёрлов бўлимига

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига тўла ўрта маълумотли илғор ишчилар, колхозчилар ва СССР Қуролли Кучлари сафида хизматларини ўтаб бўлганлар, Автомобиль транспорти ва йўллари министрлиги корхоналари, саноат корхоналари, совхозлар, колхозлар ва ҳарбий қисмлар йўлланмаси бўйича қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар йўлланма берган ташкилотда камида 1 йил узлуксиз меҳнат қилган бўлишлари керак.

Урта мактабнинг кундузги бўлимини 1973 йилда тугатганлар меҳнат стажи бўлса ҳам кундузги тайёрлов бўлимига қабул қилинмайди.

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАТГАНЛАР ИНСТИТУТ КУНДУЗГИ БЎЛИМИНИНГ 1-КУРСИГА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ҳужжатлар — 1 октябрдан 10-ноябргача қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кирганлар стипендия билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 32-уй, 76-хона.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА 22 СЕНТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 5 да

УЗБЕКИСТОН ТЕРМА КОМАНДАСИ — «ПАХТАКОР» (олий лига) ўртасида

УРТОҚЛИК УЧРАШУВИ УТКАЗИЛАДИ

Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги коллегияси ва партия комитети бўлим бошлиғи Ж. А. Маҳмудовга отаси **Ашраф МАҲМУДОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

СОВРИНДОРЛИК ИШТИЁҚИДА

Утган куни мамлакатимизнинг тўрт шаҳрида футбол мусобақалари бўлди. Ворошиловград шаҳрида Европа чемпионлари кубоги учун курашнинг дастлабки ўйини ўтди. Майдонга Ворошиловграднинг «Заря» ва Кипрнинг «Апоэль» командалари тушди. Ўйин томошабинларда катта таассурот қолдирди. Зарячилар меҳмонлар дарвозасига жавобсиз икки тўп киритдилар.

Москвада пойтахт торпедочилари билан Испаниянинг «Атлетико» командалари куч синашдилар. Ҳар икки коллектив футболчилари Европа кубоги эгалари кубогини олиш учун дастлабки учрашув ўтказдилар. Учрашувда торпедочилар имкониятлардан тўла фойдалана олмадилар. Москва торпедочилари испанияликлар дарвозаси олдида уч марта хавфли вазият вужудга келтирган бўлсалар ҳам, тўпларни киритолмадилар. Шу тариқа ўйин дуранг натижа билан (0:0) якунланди.

Тбилиси динамочилари ва Болгариянинг «Славия» командаси ўртасидаги УЕФА кубоги учун учрашув 4:1 ҳисобида тугади.

Донецк шаҳрида ўсмирлар футбол командаларининг халқаро турнири бошланди. Бу анъанавий мусобақада 9 та социалистик мамлакатнинг ўсмирлар терма командалари «Дўстлик-73» совғини учун мусобақалашадилар. Учрашувнинг дастлабки куни Совет Иттифоқи биринчи терма командаси ўсмирлари чехословакиялик тенгқурларини 1:0 ҳисобида енгдилар. Руминия ёшлари Венгрия командаси устидан 4:1 ҳисобида ғолиблик қилдилар. Турнир давом этмоқда.

СИНОВДАН ЎТГАН — ИМТИҲОНДА ЙИҚИЛМАЙДИ

Бугун республикамизнинг ҳамма областларидан келган минглаб ўқувчи-спортчилар пойтахтимиз бўйлаб тантанали юришдан сўнг марказий «Пахтакор» стадионига кириб борадилар. Бу ерда мактаб ўқувчилари республика XXIII спартакиадаси мусобақаларининг финал қисми очилишига бағишланган тантанали маросим бўлади.

Шу муносабат билан «Совет Ўзбекистони» мухбири **А. Маннопов**нинг спартакиада ташкилий комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР маориф министри **С. Шермуҳамедов** билан қилган суҳбатини диққатингизга ҳавола этамиз.

— Спартакиадани ўтказишдан кўзланган мақсад нима!

— Маълумки, мактаб ўқувчиларининг республика спартакиадаси анъанага айланиб қолди. Бундай мусобақаларни ўтказишдан мақсад — ёшлар ўртасида физкультура ва спортни янада оммалаштиришга эришиш, ёшларнинг соғлом ва бақувват бўлиб ўсишларини таъминлаш ҳамда республикада физкультура-спортни янада ривожлантиришдан иборат. Бу спартакиада 1974 йилда Олмаотада ўтказиладиган мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XIII спартакиадаси олдидан катта имтиҳон вазифасини ўташи керак. Ўқувчилар спортнинг 15 тури бўйича мусобақалашадилар. Бу йилги спартакиада программасига биринчи марта спортнинг оғир атлетика тури ҳам киритилди.

Мусобақалар босқичларга бўлиб ўтказилди. Дастлабки уч босқичда область, район ва шаҳар мактаблари спортчилари ўзаро куч синашдилар. Бу, спортга лаёқатли ёшлар отрядининг анча ўсганлигидан далолат берди.

— Мазкур спартакиаданинг олдингиларидан фарқи нима!

— XXIII спартакиада шу билан аҳамиятлики, мусобақанинг охирги, тўртинчи босқичи — финалда республика терма командасига номзодлар танлаб олинади. Бу номзодлар ўқувчиларнинг Бутуниттифоқ XIII спартакиадасида республикамиз шарафини ҳимоя қилади. Финалда ғолиб чиққан командаларнинг йил давомида Иттифоқимиздаги шаҳар, область ва республика терма командалари билан ўртоқлик учрашувлари ўтказиб туришларига алоҳида эътибор берилади. Бу эса ўз навбатида спортчи кадрларимиз учун катта синов бўлади. Синовда ўзини кўрсатганлар XIII спартакиада имтиҳонларидан ҳам муваффақиятли ўтишларига ишонамиз.

— «Пахтакор»да ўтказиладиган спорт байрами хусусидаги фикрингизни газетхонлар билан ўртоқлашсангиз.

— Бугунги катта байрам маросимига пойтахт мактабларининг ўқувчилари, ота-оналар ва педагогика коллективлари таклиф қилинган. Байрам паради қатнашчилари М. Горький номли истироҳат боғидан саф тортиб, шаҳар бўйлаб тантанали юриш қилгач, В. И. Ленин майдонидаги доҳий ҳайкали ёнига гулчамбарлар қўйишади. Парад «Пахтакор» стадионига киргач, оммавий спорт ўйинлари намойиш қилинади, футбол мусобақаси ўтказилади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ● ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64583.

Р. 03695.